Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5262 ՄԱՅԻՍ 23/5 ՅՈՒՆԻՍ 1903 ՈՒՐԲԱԹ 9 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎ.Վ.ԷԼ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5262

درعليه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Պարբերական մամուլի դերը միայն ընթերցողներուն առօրին հետաքրքրութիւնը յագեցնել ըլլալու չէ, այլ նաեւ քաջալերել նոր գրելու սկսող գրիչներ, որպէս զի գրականութեան նորանոր մշակներ հասնին. զի յայտնի է թէ քաջալերութիւնը մեծ զարկ կուտայ գրողի եռանդին, ո'րքան ալ ինքնաբուխ ըլլայ ան։

Այս տեսութեամբ՝ Մասիսի խմբագրութիւնը կարեւոր ծառայութիւն մը կ'ընէ գրականութեան սիրահար գրիչներուն՝ յատուկ մրցում բանալով իր թերթին մէջ նիւթական քաջալերութեամբ։ Առաջին անգամ ոսկի ժամացոյց մը մրցանակ սահմանեց լաւագոյն նորավէպ գրողին. այս վերջերս ալ ոտանաւորի մրցում մը առաջարկեց, իբր մրցանակ որոշելով ոսկի գրիչ մը։ Բնական էր թէ ինչպէս առաջին նոյնպէս ալ երկրորդ մրցումին առթիւ բազմաթիւ գրիչներ ի հանդէս պիտի գային, կորզելու խոստացուած մրցանակը, թերեւս ալ այնքան նիւթական որքան բարոյական արժէքին համար, որ մանաւանդ աւելի կը զգայ բանաստեղծական աւիւն ու եռանդ կրող ոգիները։

Մասիսի խմբագրութեան այս ձեռնարկը մեր գրական հրապարակին վրայ օգտակար նորութիւն մըն է, ամէն կերպով գնահատելի, նորութիւն մը՝ որուն չհետեւեցաւ տակաւին ոչ մէկ թերթ կամ հանդէս։

Իսկ թէ մրցումները Եւրոպայի ու Ամերիկայի մէջ ո'րքան յաճախական են եւ որքան բազմատեսակ նիւթերու եւ պայմաններու վրայ կ'առաջարկուին ու կը կատարուին, աւելորդ է յիշատակութիւնն ընելու փորձն անգամ, զի անթիւ եւ անսահման են։ Կը բաւէ յիշել միայն դեռ նոր կատարուած ինքնաշարժ կառքերու Բարիզ–Մատրիտ մրցումը՝ որ այնքան ծանօթ է իր հետեւանքներովը։

Այլ ինչ որ ամէնէն աւելի ցայտուն կերպով երեւան կուգայ եւ ուշադրաւ կը հանդիսանայ գրական այս երկու մրցումներուն առթիւ, այն է որ երկու անգամին ալ մրցանակը շահողը եղաւ գաւառացի մը գաւառի մէկ անկիւնէն եւ ոչ թէ Կ. Պոլսեցի մը մայրաքաղաքիս դե զաղտարձ մէկ դիրքէն։ Այս պարագան այնպիսի երեւոյթի մը հանդիսատես կ'ընէ մեզ որ քանի մը պատիկ աւելի կը բարձրացնէ Մասիսի հաստատած գրական մրցումին կարեւորութիւնը եւ արժէքը։ Չի առանց այդ բարեպատեհ առիթին՝ դիւրութիւն մը չկար հասկնալու համար թէ մեր արդի կրթական գործունէութեան մէջ ո'ր կողմը աւելի առաջ կ'երթայ եւ իրապէս արդիւնք կը քաղէ, գաւա՞ռը թէ Կ. Պոլսոյ հայ ուսանողութիւնը, եւ կամ թէ ո'ր կողմիններն են որ աւելի կը հետամուտ գրականութեան ու կը մշակեն մտաւոր զարգացման այս կամ այն սեռը։ Տեսնուեցաւ ահա թէ երկու անգամին ալ գաւառական գրականութիւնը յաղթող հանդիսացաւ, զի ինչպէս նորավէպի մրցումին ժամանակ Մալկարան էր որ կորզեց առաջին մրցանակը իր զաւակներէն Վահան Յարութիւնեանի ձեռքով, ոտանաւորի այս մրցումի մէջ ալ նոյնպէս գաւառ մըն է, Ուրֆա, որ կը շահի առաջին մրցանակը Գաբրիէլ Խանճեանի գրչով, որ արդէն բաւական ատենէ ի վեր կը փայլի յաջողապէս ու պատիւ կը բերէ իր ծննդավայրին։

Գրական այս մրցումներուն մէջ տեսնուած այս ակնախտիղ արդիւնքէն կը դիտուի նաեւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր երեւոյթ մը, այն է թէ այսպիսի մրցումներու մասնակցելու քաջութիւն ունեցողներն են ընդհանրապէս անոնք որ թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառներուն մէջ տոհմային–ծագային վարժարանները ուսում առած են, եւ ոչ թէ օտար ո՛ եւ է հաստատութեան մէջ։ Եւ երկու անգամին մրցանակ շահողները եղան բնիկ–տոհմային կրթութիւն առնողները, ինչ որ կը ցուցնէ թէ անոնց մէջ աւելի կը գտնուին գրականութեան սէր տածողներ եւ զայն մշակելու հետամուտներ։ Պարագայ մըն է աս որ ինքնին միայնակ բաւական է հաստատելու թէ առաւելութիւնը ո՛ր կողմը կը յանգի։ Ու Մասիսի խմբագրութեան բացած գրական մրցումներուն այս պարագան ի վեր հանելու ծառայած ըլլալը աւելի եւս զգալի կ'ընէ անոնց արժէքը ու կարեւորութիւնը։

ՅՈՒՍԱԿ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

ՏԷՎԻՏ ՀԻՒՄ

(1711 – 1776)

Տէվիտ Հիւմ, անգլիացի հռչակաւոր մատենագիրը ծնած է Էտիմպուրկի մէջ։ Նշանաւոր հանդիսացաւ իբր պատմաբան, իբր քաղաքագիտական մատենագիր եւ իբր բարոյախօս։ Իր «Անգլիոյ Պատմութիւն՝ Ստիւարթներու օրով» երկը (Լոնտոն, 1754-56), թէպէտեւ այդ հարստութեան ի նպաստ քիչ մը կողմնակալօրէն գրուած, այժմ իսկ շատ կը յարգուի ո'չ միայն այնչափ՝ աւանդած ծանօթութեան, որչափ՝ ոճին համար, որ ընտիր է։ Իր «Բարոյագիտական, քաղաքագիտական ու գրագիտական նախափորձեր»ը (Լոնտոն, 1712, 2 հատոր), որոնց գրեթէ ամէնքը կը դառնան ծանրակշիռ խնդիրներու շուրջը, աւելի նշանակելի են տրամախոհութեան ուժի՝ քան երեւակայութեան շնորհի տեսակէտով, քանի որ այս բարեմասնութիւններէն զուրկ էր գրեթէ իսպառ։

Փիլիսոփայութեան մէջ, Տէվիտ Հիւմ, որուն ճանչնալու ուսումն ու փափաքը ճշմարիտ պէտք մըն էին, առաջնորդուեցաւ, իր անխոնջ հետաքրքրութիւնով, կատարեալ սկեպտականութեան ու գաղափարապաշտութեան մը։ Հիւմ խնդրոյ առարկայ կ'ընէ հոգիին՝ ինչպէս եւ արտաքին աշխարհին գոյութիւնը, ու կ'ըսէ թէ մարդկային միտքը անկարող է հաստատելու գերագոյն էակին ու անոր ստորոգելիներուն գոյութիւնը։ Գալով բարոյականութեան, ըստ իրեն («Նախափորձեր՝ ըմբռնումի վրայ»), առարկայ է ո՛չ թէ ըմբռնումի, այլ՝ զգացումի։

Կ'արժէ կարդալ այս հնօրեայ մատենագրին հետագայ մէկ հատուածը, իր «Նախափորձեր»էն քաղուած.

«Գեղեցկութիւնը՝ իրերուն յարակից յատկութիւն մը չէ, այլ միայն կը կայանայ այդ իրերը նկատող հոգիին մէջ։ Արդ՝ ամէն հոգի տարբեր գեղեցկութիւն մը կը տեսնէ։ Մինչեւ անգամ թերեւս ինչ որ մէկը գեղեցիկ կը գտնէ, միւսը տգեղ կը գտնէ, ու այս մասին ամէնքս պարտինք լռել յարիլ մեր զգալակերպին, առանց պահանջելու որ ուրիշներն ալ մեզի պէս զգան…։ Ոչինչ աւելի ստոյգ է՝ քան այն առածը թէ «Պէտք չէ բնաւ վիճաբանութեան ենթարկել ճաշակը», ինչ որ բացարձակապէս կը մատնանիշէ հոգեկան թէ մարմնական ճաշակները։ Այսպէս, անգամ մը առնուազն, ողջադատութիւնը կը համաձայնի իմաստասիրութեան, նոյն իսկ սկեպտիկ իմաստասիրութեան հետ, որուն դէմ կը հակասէ ստէպ։

«Սակայն, թէպէտ այս ինքնայայտ ճշմարտութիւնը, այս աքսիոմը, առած կարգ անցած է, ուստի եւ իբր ողջադատում՝ նուիրագործուած, բայց անշուշտ կայ տեսակ մը ողջադատում՝ որ անոր հակադիր է, կամ գէթ կը բարեփոխէ ու կը սահմանափակէ զայն։ Եթէ մէկը, հանճարի ու վայելչութեան տեսակէտով, ուզէր Օգիլվիին Միլտոնի, կամ Պընեանը Ատիսընի հաւասարեցնել, ա'յնչափ այլանդակ պիտի համարուէր՝ որչափ եթէ ուզէր խլուրդի հողակոյտ մը համեմատել Թէնէրիֆֆեայի մէկ սարին, կամ ձկնաւազան մը՝ ովկէանոսին հետ։ Չեմ ժխտեր թէ չկարենան գտնուիլ այնպիսի ընթերցողներ՝ որոնք նախապատիւ համարեն վերոյիշեալ մատենագիրներէն առաջինները, բայց անոնց դատումը կշիռ չունի ըլլալ, ու մենք վայրկեան մը անգամ չենք վարանիր արտառոց կամ ծաղրաշարժ նկատելու զայն։

«…Բացայայտ է թէ շարադրութեան մէջ յարգուած օրէնքներէն ո'չ մէկը կարելի եղած է գտնել ի յառաջագունէ (a priori) տրամաբանելով։ Այս օրէնքները բնաւ չեն այնպիսի հետեւութիւններ՝ զորս ըմբռնումը կը հանէ գաղափարներուն յաւիտենական ու անյեղլի յարաբերութիւններէն, այլ անոնց խարիսխը յարենման է գործնական բոլոր գիտութիւններուն խարիսխին, այսինքն՝ փորձառութեան. այս օրէնքներն ուրիշ բան չեն՝ բայց միայն ամէն դարու եւ ամէն երկրի մէջ հաճոյ թուած բաներու մասին ընդհանուր դիտողութիւններ, զննութիւններ։ Բայց թէպէտեւ բանաստեղծութիւնը չկարենայ հպատակիլ անողոք ճշմարտութեան, ունի սակայն իր կանոնները՝ զորս հանճարը կը հօլանէ կամ դիտողութիւնը կը սովրեցնէ։ Եթէ այդ կանոններն անտեսող մատենագիրներ կրցած են հաճոյ թուիլ, իրենց անփութութեան պատճառաւ չէ՛, անոր հակառակն է. տարբե՛ր գեղեցկութիւններով կը համակէին, կը փախցնէին զայն, գեղեցկութիւններ՝ որոնք աւելի համապատասխան էին արուեստին կանոններուն, ու, գերազանց հաճոյք մը ընծայելով ա'ն գարշանքին՝ զոր թերութիւնները կրնային պատճառել, կ'եղծէին ու կ'անհետացնէին զանոնք։»

Կարին Ա. Ն. Թ.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ՖՐԷՕՊԷԼԻ ԴՐՈՒԹԵԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ֆրէօպէլ կ'ուզէր կրթել տղան, կատարելագործել զայն, անոր էութեան, անոր ներքին օրէնքներուն համաձայն։

Աստուծոյ հետ կապակցութիւնը պահպանելու համար տղան պէտք ունի կրօնային ազդեցութեան մը՝ թէ՛ տան եւ թէ Մանկապարտէզին մէջ. ան պիտի գործածէ երկիւղած, ջերմեռանդ երգը, մանկական աղօթքը որ ապացոյց մըն է Արարչին, երկնային Հօր գոյութեան։ Ժամանակացոյցը այնպէս մը պատրաստելու է որ տղուն առիթ տայ կրօնասիրական զգացումները զարգացնելու. ուր որ չի պահպանուիր Աստուծոյ հետ խնամութիւնը՝ հոն կը տկարանայ ան եւ վերջը շատ դժուար կ'ըլլայ դարմանել։ Հոգիի զգացումը պէտք ունի սնունդի, ապա թէ ոչ կը բթանայ ան։

Տղան կը սորվի մարդկութեան հետ խնամութիւն, համակրութիւն ունենալ, իր ծնողաց, քոյրերուն եւ եղբայրներուն ու ընկերներուն յարաբերութեան միջոցաւ։ Այս շրջանակը երթալով կ'ընդարձակի. տղան կը սորվի թէ պարտականութիւններ ունի կատարելիք եւ թէ պարտի յարգել ուրիշին իրաւունքները։ Տղուն ծանօթութեանց համակեդրոնական շրջանակը կ'ընդլայնի Մանկապարտէզին մէջ, որուն կեդրոնակէտն սկզբունքներով կրթուած է ան։

Բնութեան հետ յարաբերութիւնը պէտք է միշտ աչքի առջեւ ունենալ մանկապարտէզին մէջ։ Տունկերու եւ կենդանիներու սէրը, ամէն պարագամանց մէջ բնութեան գեղեցիկ ձեւերուն նմանողութիւնը, պատուհանին մէջ ծաղիկներ, ձեռքերուն մէջ փունջեր, երգեր, պատկերներ, շրջագայութեան երթալը, ասոնց ամէնքն ալ տղան ընտելացնել կը նշանակէ բնութեան գեղեցկագիտական ճաշակին եւ հոգիի զգացումի զարգացման։

Բնութեան օրէնքները դիտելով՝ Մանկապարտիզպանուհին կը ցուցնէ թէ կրնայ զանոնք տղոց վրայ գործածել. հոգ կը տանի օդին, լոյսին, ջերմութեան, մաքրութեան, հանգստութեան եւ շարժմանց, որպէս զի տղան անոնցմով առողջ մնայ։ Առանց ծանօթ ըլլալու բնութեան եւ առողջաբանութեան օրէնքներուն՝ շատ սխալներ պիտի գործէ ան եւ Մանկապարտէզին տուժել պիտի տայ, որովհետեւ զինքը այն ատեն պիտի մեղադրեն թէ Մանկապարտէզը մանկական հիւանդութեանց բոյն մը դարձուցած է։

Փորձառու, վարժ աչքէ մը չվրիպիր թէ մանկապարտիզպանուհին իր հաստատութիւնը օրինաւորապէս կը վարէ՞ թէ ոչ։ Երկար քննութեան մը պէտք չկայ, հասկնալու համար թէ ո՞ր ճիւղին փոյթ կը տանի ան եւ ո՞րին մէջ անտարբեր կ'երեւի, մէկո՞ւն միայն թէ ամէնուն ալ։ Զուարթ, թարմ, պայծառ նայուածքը, խնամոտ կազմակերպութիւնը եւ կանոնաւորութիւնը ներքին համոզումներուն յայտարար նշաններն են։

Տղու մը էութիւնը հիմնելը դիւրին բան չէ անշուշտ, առանց անոր վրայ ծանօթութիւն մը ունենալու։ Անհատ մըն է ան, որ իր ներքին կեանքը ձայներով, բառերով, շարժումներով, զգացման արտայայտութիւններով ճանչցընել կուտայ, եւ իբրեւ տղայ, իր ընտանեաց եւ իր ատոհմին, կանուխէն զանազանել կուտայ ուրիշ տղաքներէն։ Մանկապարտիզպանուհին պէտք է ուսումնասիրէ, առ այս, իւրաքանչիւր տղու յատկութիւնները ուսումնասիրէ առանձինն, եթէ կ'ուզէ որ իր ձեռնարկը յաջողի։ Իրեն օրինակ թող ըլլայ պարտիզպանը, որ կը խնամէ վարդը իբրեւ տունկ եւ իբրեւ վարդ. ուղտափուշէն երբեք վարդ չսպասեր ան, ոչ ալ ընկուզենիէն խնձոր, այլ իւրաքանչիւր տունկ իր տեսակին համեմատ կը խնամէ։

Որքա՛ն սխալ կ'ըմբռնենք երբեմն տղան։ Իր զարգացման համար մանաւանդ ժամանակի կարօտ է ան, կատարելագործուելու համար առիթի պէտք ունի ան եւ աճելու համար՝ տեղի, օդի եւ լոյսի։

Ֆրէօպէլի նուէրները եւ պարապումները երբ գործնականապէս ուսումնասիրուին, մեծ զօրավիգ մըն են մանկական հոգիին, որոնք մանկապարտիզպանուհիին վարժ ձեռքին մէջ մոգական գաւազանի դերը կը կատարեն, վասն զի տղուն մէջը պրպտելով ի յայտ կը բերեն ինչ որ իբրեւ հունտ, իբրեւ կորիզ թաքուն կը մնայ անոր մէջ եւ ինչ որ միայն արտաքին հրապոյրներու պէտք ունի, ինքզինքը ուռճացնելու համար։

Ֆրէօպէլ շատ գեղեցիկ կերպով նկարագրած է թէ մայրը ի՛նչպէս պիտի առաջնորդէ աստիճանէ աստիճան եւ թող պիտի՛ տայ որ տղան դիտէ եւ հարցնէ, պիտի ցոյց տայ անոր թէ տան, պարտէզին կամ դաշտին մէջ, գիւղին եւ մարգագետնին մէջ ի՛նչ եղած է, կենդանիներ, ծաղիկներ, անտառներ եւ գետեր կը տեսնէ ան. հովը, արեւին լոյսը կը զգայ ան եւ կը հարցնէ. ինչո՞ւ, ո՞վ այսքան գեղեցիկ ըրաւ ծաղիկները, թիթեռնիկները։ Ան կ'ուզէ ասոնց ամէնուն ալ Արարիչը գիտնալ, իր ներքին զգացումը անոր հետ կապակցութեան դնել եւ երբ անոր հարցման «Բարի Աստուած ստեղծեց ասոնք ամէնքը» պատասխանուի իրեն, ահա այն ատեն կրօնային կեանքին դուռները կը բացուին իր մէջ, ուր պէտք է առաջնորդուի. ասիկա մանկապարտիզպանուհիին նուիրական պարտականութիւնն է։ Այս պարտականութեան զանցառութեամբ կամ անփութութեամբ՝ պատասխանատուութիւն մը կը ստանձնէ մանկապարտիզպանուհին, եւ երբ մեծցած նախկին դպրոցականը, մանչ թէ աղջիկ, իրեն հարցնէ թէ՝ ինչո՞ւ զիս աւելի լաւ չկրթեցիք, ի՞նչ պիտի պատասխանէ։

Լ. Գ.

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

«ԱՌ ՆՈՒՎՕ»

Ամէն բանին չափը իր յարգը կը կորսնցնէ։ Ոսկին, ո՛րչափ մարդոց սա խաչալը, ոչ մէկուն կողմէ պիտի յարգուէր, եթէ աւելի քանակութեամբ գտնուէր։ Միթէ արծաթը այսպէս չէ՞ եղած. մինչեւ Միջին Դարու վերջերը արծաթը ոսկիին հաւասար յարգանք մը կը վայելէր, բայց Ամերիկան գտնուելէն ի վեր՝ երթալով արժէքը կորսնցուց։ Միթէ ադամանդն ալ իրեն ընծայուած յարգանքը չէ՞ պարտիր իր փայլէն աւելի հազուագիւտ ըլլալուն։

Ասկէ զատ՝ ամէն բան իր տեղը ունի։ Չե՞ս զարմանար՝ եթէ տեսնես որ մնդուսով եւ թաւիշով յարդարուած թիկնաթոռ մը խոհանոցը դրուեր է. չէ՞ս զարմանար՝ եթէ ադամանդազարդ հազուագիւտ մատանի մը աղքատին քովը գտնես։

Այսպէս եղած է ահա խեղճ art nouveauն։ Իր բէզկեաճէն անդին չանցնող գինեպանը եւ նպարավաճառը, քան բարայի փոխարէն բեռ տանող յոյն լազերը, ցնցոտիներ հագած հիւանը, ամէնն ալ իւրաքանչիւր խօսքի մէջ «Առ Նովօ» կը գլտորցնեն, աւելորդ է ըսել առանց հասկնալու անոր իսկական իմաստը։

Նպարավաճառի մը՝ չգիտնալ ձեւացնելով՝ հարցուցի սա հռչակաւոր «Առ Նուվօ»ին իմաստը։ Պատասխանեց թէ տգեղ, չտեսնուած ըսել է, այսինքն տարօրինակ ըսել կ'ուզէ։ Ուրիշներուն գործածած կերպէն, մարդը կռահեր է բան մը որ քիչ շատ բուն իմաստին կը նմանի, բայց նորէն միեւնոյն բանը չէ։

Ամէն անգամ սա «Առ Նովօ»ն կամ «Առ Նաւօ»ն, ինչպէս շատեր կ'արտասանեն, լսելուս՝ սիրտս կը խառնուի։

Ահա այս տողերը գրած պահուս, աւանակ մը դիմացէնիս «Առ Նօվօ չիրի էխօմէ» կ'ըսէ։

Վերջապէս ամէն բան իր տեղը պէտք է։

Ա. ՄԻՍՔՃԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈԹԵՐ

ՀԱԳՈՒՍՏ ԵՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Դ

Մէկ կողմէ, եթէ չարքաշութիւնով պէտք է ցուրտէն պաշտպանել, մանաւանդ գլխի, ականջներու, վիզի ու կուրծքի նման մասերը, միւս կողմէ ալ, ձմեռ եղանակին՝ յարմար հագուստ հագնիլը կարեւոր է։

Յիսուն–վաթսուն տարի առաջ, մարմնոյն վրայ վուշէ կտաւէ շապիկ կը հագնէին. աղքատները պարկի հաստութիւն ունեցող վուշի կտաւէ շապիկ կը հագնէին, որոնք աժանագին եւ դիմացկուն ըլլալով հանդերձ՝ տաք ալ կը պահէին մարմինը։

Մեր տղայութեան ատեն, շապիկները, կուրծքը, փորը եւ մինչեւ երանքները ծածկելու չափ երկայն եւ շատ մըն ալ ծալք ընելու չափ լայն էին. մէկ խօսքով 50-60 տարի առաջ հագնուած շապիկները մարմինը միօրինակ տաք պահող հագուստներ էին։ Մայրաքաղաքիս մէջ այնպիսի շապիկի նմոյշն անգամ չմնայ. բայց բարեբախտաբար գաւառները դեռ կը շարունակուի։

Վուշէ շապիկ հագնուած ատեն, մարդիկ մինչեւ 80-90 տարի կ'ապրէին, մորթի, կուրծքի հիւանդութիւններ խիստ քիչ էին, այսօրուան սակաւարիւնութիւնը անծանօթ էր, ծննդաբերութիւնը անձայն կը կատարուէր, ցաւը բռնելէն ու տղուն ծնիլը, մէկ քանի ժամ կը տեւէր։ Սեղմիրանը անծանօթ ըլլալուն համար, մանկաբարձութիւնը եւ անոր յատկացեալ գործիքներն ալ անծանօթ էին։

Քառասուն տարիէ ի վեր, շապիկի եւ ամէն տեսակ ճերմակեղէններու համար բամպակ կտաւ գործածուիլ սկսուած է։ Սակայն բամպակը պաղ կը պահէ, մորթային արտաշնչութեան եւ քրտինքի ատեն՝ մորթին կը փակի, թաց կը մնայ եւ վուշ կտաւին նման շուտ չի չորնար։

Իսկ այժմ, վուշի նման բամպակն ալ չմոռցուելով, հարուստ, աղքատ, վարժուած են Ֆլանէլա կոչուած բուրդէ պահարանով մը մարմինը ծածկել, եւ ոչ միայն իբրեւ շապիկ, այլ իբրեւ անդրավարտիք. ուրիշ հագնելիքներուն մեծ մասը բրդեղէնէ կը պատրաստուի։

Ընթերցողներս յիշելու են միշտ թէ շապիկը ըլլալու է ճերմակ, հիւսուածքով հաստ, ծակոտկէն, լուացուելի եւ գոյնով ճերմակ։ Մորթին վրայէն հագնելիք շապիկին գոյնը անպատճառ ՃԵՐՄԱԿ ըլլալու է. որովհետեւ, այդ գոյնը շատ երկար ատեն կը պահէ տաքութիւնը, որով մարմնոյն տաքութեան աստիճանին միօրինակ պահպանութեան կը նպաստէ։

Կտաւին գոյնը մեծ ազդեցութիւն ունի մարմնոյն վտանգաւոր բուրումները ծծելուն վրայ։ Ֆրանքլին եւ Տէվի անուն բնագէտները հաստատած են թէ շապիկին գոյնը տաքութեան ծծումին եւ ճառագայթումին վրայ մեծ ազդեցութիւն ունի։

Սեւ կտաւէ լաթի մէջ փաթթուած խիստ զգայուն ջերմաչափ մը չորս ուկէս վայրկեանէն 10էն մինչեւ 70 աստիճանի կը բարձրանայ։ Միեւնոյն ջերմաչափը, ճերմակ լաթի մէջ եթէ փաթթուի, տաքութեան միեւնոյն աստիճանին բարձրանալու համար ութը վայրկեանի կը կարօտի։

Նոյնպէս 82 աստիճան տաքութիւն ցուցնող ջերմաչափ մը, սեւ լաթի մը մէջ եթէ փաթթենք, հազիւ 21 վայրկեանէն 10ի կ'իջնայ. կարմիր լաթի մէջ՝ 26 վայրկեանէն եւ ճերմակ լաթի մէջ՝ 27 վայրկեանէն։ Իսկ ջերմաչափ չունեցողը, հետեւեալ դիւր փորձը կրնայ ընել, համոզուելու համար։ Թուխաւոր անօթի մը մէջ դնել տաք ջուր, որ ճերմակ ամանի մը մէջ դրուած տաք ջուրէն աւելի շուտ կը պաղի։

Միթէ Բնական պատմութիւնն ալ միեւնոյնը չի՞ սորվեցներ. հիւսիսային երկիրներու մէջ ապրող անասունները, ձմեռը իրենց գոյնը կը փոխեն։ Միթէ գունաւոր աղուէսը ու նապաստակը չե՞ն ճերմկիր։

Ուշադրութեան արժանի եւ համոզիչ օրինակ մը. հիւանդանոցներուն մէջ գործածուած ճերմակ վարագոյրները, ճերմակ կտաւեղէնները, պատերուն ճերմակութիւնը, ասոնք ըստ քմաց ու ճաշակի համար եղած որոշումներ չեն, այլ առողջապահական խիստ կարեւոր հրահանգներ են վարակիչ հիւանդութեանց դէմ, նախազգուշական եւ հականեխական անհրաժեշտ եղող միջոցներէն մէկը։

Մարմնին վրայէն հագնուած կտաւներուն գունաւոր ըլլալէն առաջ եկած մէկ ուրիշ վտանգն ալ սա է թէ, գունաւոր կտաւին մէջ գտնուած թունաւոր նիւթերը մորթին վրայ գտնուած անհամար ծակերէն կը ծծուին։ Իրաւ է որ այս ծծումը խիստ տկար է, բայց տարիներով եղած ծծումը վտանգաւոր կրնայ ըլլալ։

Արդէն փորձով եւ օրինակներով հաստատուած է թէ կարմիր գուլպաներուն գործածութիւնը թունաւորումներու պատճառ եղած է, ներկելու համար գործածուած կարմիր գոյնին մէջ խիստ զօրաւոր եւ մահաբեր թոյն գտնուելուն։ Հիմա, դժբախտաբար ըստ նորաձեւութեան, սեւ գուլպայի գործածութիւնն ընդհանրական եղած է։ Ճերմակ գուլպայ գործածելու սովորութիւնը պէտք է ընդունիլ ըստ առողջապահութեան, թէեւ առարկուի որ շատ կ'աղտոտի բայց առողջապահութեան սիրոյն պէտք է յանձն առնել ատիկա։

Գեղեցիկ սեռին պատկանող շատ կիներու դէմքերնին կարմիր ու ճերմակ ներկերով շպարելուն կը նմանի սեւ գուլպայ գործածելը։ Իբրեւ թէ նորաձեւութեան եւ անտեսութեան գաղափարով սեւ գուլպայ կը գործածեն։ Աղտոտութիւնը ծածկելը, մաքրութիւն կը նշանակէ՞։ Թողլով մաքրութեան խնդիրը, տեսնենք թէ սեւ ու գունաւոր գուլպաները ճերմակ գուլպաներուն չափ կրնան տաք պահել ոտքերը. ո՛չ, զի փորձով հաստատուած է, ըսինք, թէ ճերմակ գոյնը, սեւ գոյնէն աւելի շատ տաք կը պահէ եւ ուշ կը կորսնցնէ տաքութիւնը։

Բ. Մ. ԽՈՒԹԻՒՃԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (69)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈՒԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ի։

—Գիտութեան անձնատուր եղած եմ անպայման, ըսաւ տաքթէօրը։ Ուրիշ ո եւ է բան ժամանակ չի ձգեր։ Իմ բովանդակ մտածումներս բաւական չեն անոր ծառայելու։

Էմմըլին սկսաւ ծիծաղիլ։

—Մեզի պէս հետեւակ գաղափարներ ունեցող մարդոց համար ատիկա պարզապէս կը նշանակէ թէ հակում մը ունիք որ խոչընդոտներու կը հանդիպի։ Պահեցէք ձեր գաղտնիքը, սիրելի տաքթէօր, եզրակացուց Էմմըլին, տեսնելով որ երիտասարդը բողոքի շարժում մը կ'ընէր։ Իմ բառերէս սա միայն յիշեցէք որ ձեզի չհամակրելուս համար խօսեցայ այս ամէնը։

Կուրնըվիլի բնակիչները իրենց ինքնաշարժ կառքին մէջ նստած էին նորէն։ Ողջոյններ փոխանակուեցան. շարժիչ գործիքին ծուխը սկսաւ տարածուիլ, ու ծառերուն ետին անհետացաւ ապաքինարանը։ Աւոնէն անցնող ճամբէն դէպի Ֆոնթէնըպլօ կը յառաջանար ինքնաշարժ կառքը՝ զոր կը վարէր Քրիսթիան։ Անջրպետը իր առջեւ կը տարածուէր անարգել. ու սկսաւ կառքին ընթացքը երագել, որ արշաւասոյր կ'ընթանար ամայի հողին վրայ։

Ծառերը, դաշտերը, տուները անուրջքի մը պէս կ'անցնէին կառքին իւրաքանչիւր կողմէն, հազիւ հասած անոնց առջեւ, արդէն իսկ հեռուն գտնուելով. ու արագութեան պատճառած գլխու պտոյտը բերկրալի շարժման մը մէջ կը դնէր զանոնք։ Զովագին օդը անոնց երեսին կը զարնուէր. իրենց նպատակակէտին հասնելու մտածումէն զատ՝ ուրիշ ո եւ է մտածում չունէին։ Անկշռելի կը զգային ինքզինքնին։ Թռչուն դարձած էին, օդուլ չափ սաւառնելու համար, ու նետեր միջոցը կտրելու համար։ Իրենց ամէնէն ուժգին թռիչքին ատեն, աւազուտ ծովեզերք մը հասան, որ գորշ ծառերու միջեւ կը բարձրանար, խորունկ եւ մթին եղեւնուտներու ծոցը։ Գետինը խորտուբորտ եւ զառիթափը ցից ըլլալուն համար, Քրիսթիան ստիպուեցաւ կառքին գնացքը դանդաղեցնել։ Այսպէս առիթ ունեցան շնչելու եւ դիտելու, որովհետեւ մինչեւ այն ատեն փոթորկի պէս յառաջացած էին։ Իրենց զգացած տպաւորութիւնները սկսան իրարու յայտնել։

—Քիչ մը չափազանց արագ կը տանիս մեզ, ըսաւ Վէրնիէ, խօսքը զաւկին ուղղելով։ Քանի մը վայրկեան արագօրէն ընթանալը բան մը չէ, բայց երկար ատեն այդ արագութեամբ սուրալ, ինչպէս քիչ մը առաջ ըրիր, անտանելի բան պիտի ըլլայ։ Այդպէս չէի՞ր ընթանար, երբ կառքը թաւալեցաւ Պ. Հարնուայի տան առջեւ։

—Օ՜հ, մի մեղադրէք զայն, սիրելի հայր, յարեց Ժընըվիէվ։

—Ընդհակառակը շատ մեղմօրէն կ'ընթանայի, պատասխանեց Քրիսթիան։ Կառքին ուղղութիւնն է որ չեղեցաւ ճամբու մը դարձած տեղը…

—Եթէ երբեք քիչ մը առաջ ալ չեղելու ըլլար։

—Օ՜հ, ջարդուփշուր եղած պիտի ըլլայինք, ըսաւ Թամըլէ. խենթութիւն է այս արագութեամբ յառաջանալ…

—Մեղմ գնացքով ալ կը սապալի կառքը…

—Մտիկ ըրէք, յարեց Էմմըլին, ականջ դնելով. փողերու ձայներ չէ՞ք առներ։

—Իրաւ է, ըսաւ Վէրնիէ. կարծես թէ որսորդութիւն կ'ընեն անտառին մէջ։

Նոյն պահուն, կաղնիներու երկու շառաւիղներու մէջէն դուրս խոյանալով եղջերու մը, ճամբուն վրայ ցատկեց. քանի մը վայրկեան անշարժ կեցաւ, որսորդութեան ուղղութիւնը հասկնալու համար. խրոխտ ու տխուր կերպարանքով մը դիտեց կանգ առած կառքը, յետոյ իր ոռնչումը տալով, մացառուտ անտառին մէջ խոյացաւ մէկ ոստումով ու անհետացաւ։ Շուներուն հաչիւնը արդէն իսկ կը լսուէր։ Յառաջընթաց որսորդներուն ձայնը ա'ւելի մօտէն կուգար։ Երկու յառաջապահ շուներ ճամբուն վրայ երեւցան, որոնց կը հետեւէին ուժգնօրէն հաչող բազմաթիւ շուներ։ Յետոյ ամբողջ պատականը տարածուեցաւ ճամբուն վրայ. իր առաջնորդներուն ականջ դրած, որոնք որսերուն հետքը գտած ըլլալով իրարու կը միանային, մեծ աղմուկով ցատկեց խումբը ու անտառին մէջ մխրճուեցաւ։ Ձիաւոր յառաջընթացները կը հետեւէին անոնց։ Սկսան սրարշաւ վարել իրենց ձիերը, կողմնակի ճամբայ մը բռնեցին, որ կը կարէր որսորդութիւնը կատարուած ցանկապատը. յետոյ ձիաւորներուն պէտը, որ իր հագուստէն կը ճանչցուէր, այդ ճամբուն մէջ մտաւ մեծ աղմուկով, հրաւիրեալներու եւ հետաքրքիրներու խումբի մը հետեւողութեամբ։

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

Պ. ՉԷՄՊՐԼԷՆԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Գործաւոր դասակարգը. — Օրականներու բարձրացում. — Աւստրալիոյ մէջ. — Մ. Նահանգները, Գերմանիա ու Աւստրիա:

Լոնտոն, 31 մայիս. — Պ. Չէմպրլէն մաքսապաշտութիւնը առաջարկելով բրիտանական ժողովուրդին, յայտարարեց թէ օտար երկիրներու բերքերուն մաքսերը պիտի սուղցնեն Անգլիոյ մէջ ապրուստի միջոցներուն գիները, եւ ասոր իբր հակահարուած, գործաւորներու օրականները պիտի աւելնան: Գործաւորական կուսակցութեան—որ օրէ օր աւելի կը զօրանայ—բոլոր պետերը լրագիրներու մէջ հրատարակուած տեսակցութիւններով ծանուցին իրենց կուսակիցներուն թէ Պ. Չէմպրլէնի ծրագիրը այդ տեսակ արդիւնք մը պիտի չունենայ օրականներու մասին. նաեւ կը յայտարարեն թէ բոլոր մաքսապաշտ դրութիւնը կը հակառակի բրիտանական գործաւորներու շահերուն: Գաղթային նախարարը միանգամայն ուզած է գործաւորները հրապուրել, երբ կը յայտարարէ թէ օտար երկիրներու բերքերուն մաքսերուն հասոյթները պիտի գործածուին թոշակներ հաստատելու ծերերուն: Գործաւորական կուսակցութեան պետերը կ'ըսեն որ պէտք չէ վստահիլ այդ հասոյթներուն, վասն զի օտար երկիրներու բերքերուն մաքսերու բարձրացումը զգալապէս պիտի վնասէ ներածութեան: Ուրեմն յայտնի կ'երեւայ որ երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութիւնները եթէ կատարուին, երկրին բոլոր գործաւորները Պ. Չէմպրլէնի հակառակորդներուն կողմը պիտի անցնին:

Սիտնէյ. — Հարաւային Նոր-Կալլէսի նախկին նախարարապետ Պ. Ռէյտ այնպէս կը նկատէ թէ Պ. Չէմպրլէնի ծրագրին գործադրութիւնը վտանգաւոր փորձ մը պիտի ըլլայ: Կը յարէ թէ ազատ-փոխանակութիւնը խաղաղութիւն կը նշանակէ, բայց առեւտրական մաքսապաշտ դրութիւն մը տիեզերական ըմբոստագրութեան դրութիւնը կը բովանդակէ:

Նիւ Եորք. — Հոս շատ կը խօսուի Պ. Չէմպրլէնի ճառին վրայ՝ բրիտանական տէրութեան մէջ առեւտրական նոր դրութիւն մը հաստատելու մասին: Բոլոր գլխաւոր թերթերը կը քննեն Պ. Չէմպրլէնի ծրագիրը եւ ամենքն ալ կը խոստովանին անոր առաջարկութեանց կարեւորութիւնը: Նիւ-Եորք Թայմզ կ'ըսէ թէ Պ. Չէմպրլէն առաջ անցած է Պ. Պալֆուրէն եւ թէ այս վերջինը պարտաւոր պիտի ըլլայ տեղի տալ, թող չտալու համար որ երկուքն ալ կորսնցնեն երեսփոխանական ընտրութեանց մէջ:

Պերլին. — Կ'երեւայ թէ Պ. Պ. Պալֆուրի ու Չէմպրլէնի ճառերը պատճառ եղան որ Գերմանիա ետ կենայ Քանատայէն բերուած ապրանքներու մաքսերը աւելցնելէ: Քէօլնիշէ Ցայթունկ այդ առթիւ սա զեկոյցը կը հրատարակէ. — «Կարեւոր միջոց մը, որ ծանր հետեւանքներով յղի է Անգլիոյ բարեկեցութեանը համար, մօտալուտ կ'երեւայ. մինչեւ հիմա ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ անոր արդիւնքը: Դեռ կարելի չէ ճշգրիտ գաղափար մը կազմել նոր ծրագիրներուն ստանալիք ձեւին վրայ: Յայտնի չէ նաեւ թէ այդ խնդրոյն մէջ ի՛նչ ընթացքի պիտի հետեւի անգլիական ժողովուրդը, որ մօտերս պիտի հրաւիրուի քուէարկութեան: Կարեւոր դէպքի մը հանդէպ կը գտնուինք՝ որուն համար կարելի չէ վերջնական բան մը ըսել:»

Վիեննա. — Պ. Չէմպրլէնի նոր ծրագիրը մտահոգութիւնով խառն զարմացում մը առաջ բերաւ Աւստրիոյ մէջ: Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ այդ առթիւ կը յիշէ Կէօթէի սա խօսքը զոր ըսած է Վալմիի ճակատամարտին ակնարկելով. — «Սկսող պատմութեան մէկ նոր գլուխն է:» Վիէննական թերթը կացութեան դժուարութիւնները եւ անստուգութիւնները քննելէ ետքը կ'եզրակացնէ թէ շատ հաւանական է որ Անգլիացիները—յատկանշական խառնուածքներու սիրող—Պ. Չէմպրլէնի պիտի հետեւին, ինչպէս եղաւ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին առթիւ: Կէս-պաշտօնական Ֆրէմտէնպլաթ կ'ըսէ թէ ազատ-փոխանակութիւնը երկարակեաց ըլլալուն համար, Պ. Չէմպրլէն, Անգլիոյ ամէնէն ժողովրդական մարդը, պիտի պարտաւորուի մաքառիլ կատաղի ընդդիմութեան մը դէմ: Այնպէս կ'երեւայ սակայն թէ Պ. Չէմպրլէնի իտէալին իրականացումը ժամանակի խնդիր է միայն:

ԽՐՈՒԱԹԻԱ

Քանի մը գրութիւններ. — Բողոքներ. — Ելմտական խնդիրը:

Վիեննա, 31 մայիս. — Խրուաթիոյ կացութեան վերաբերեալ քանի մը գրութիւններու հրատարակութեան շնորհիւ հիմա կարելի է գաղափար մը կազմել Խրուաթիոյ կացութեան նկատմամբ: Այդ գրութիւնները նախ յիշատակագիր մը կը կազմեն 1868ին Հունգարիոյ ու Խրուաթիոյ միջեւ կնքուած պայմանագրութեան համար, Սլովէններէ, Տալմացիացիներէ ու Խրուաթներէ կազմուած յանձնաժողովի մը. յետոյ յայտարարութիւն մը՝ վերջերս Վիէննայի մէջ հրատարակուած յայտարարութիւն մը խրուաթ, սլովէն ու տալմացիացի երեսփոխաններու կողմէ. նաեւ կարգ մը յայտարարութիւններ խրուաթ երեւելիներու, որոնց մէջ է նաեւ կուսակալը, հրատարակուած Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի մէջ: Այդ գրութեանց մէջ խրուաթ ներկայացուցիչները քիչ մը համոզիչ կերպով կը հաստատեն ելմտական զեղծումներու գոյութիւնը որոնց պատասխանատուութիւնը կը վերաբերին հունգարական իշխանութեանց. նաեւ դիտողութիւն կ'ընեն թէ Խրուաթիայէն ու Սլավոնիայէն անցնող երկաթուղիներուն վրայ միայն հունգարական անուններ եւ հունգարերէն կը գործածեն: Խնդրոյ առարկայ եղած կէտը այն է թէ հունգարական իշխանութիւնները չեն ուզեր տեղեկութիւն տալ եւ կամ վիճակագրութեանց հրատարակութիւնը թոյլատրել՝ խրուաթ աղբիւրէ առնուած հասոյթներու մասին:

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նահանգային ճնշումներ. — Բարենորոգումներ. — Տուրքեր:

Շանկայ, 31 մայիս. — Եթէ նկատողութեան առնուին Հօ-Բէյի նահանգին մէջ եւ ուրիշ տեղեր վերջերս կատարուած համալսարանական քննութիւններու վերաբերեալ լուրերը, սա յայտնի կ'ըլլայ թէ խնամակալուհիին հրամանագիրները, ուսուցման բարենորոգմանց մասին, միայն օտարականներուն հաճելի ըլլալու նպատակը ունին, եւ ոչ թէ գործադրուելու: Յուսախաբութեան մէջ են ուսանողները որոնք կը սպասէին թէ արեւմտեան գիտութիւնը պաշտօնական վկայականներ պիտի տայ իրենց: Քննութեանց առարկաները միշտ միեւնոյն բաներն են:

—Ձեռնհաս անձեր կ'ըսեն թէ Քուանկ-Սիի քանի մը գաւառներուն մէջ հաստատուած սպառման տուրքը ներքին մաքսին չափազանցութիւնն է: Այդ տուրքը բուռն դժգոհութիւն մը առաջ կը բերէ: Այդ պատճառաւ էր որ մայիս 8ին Եանկ-Չէուի խանութպանները չուզեցին առեւտուր ընել: Պաշտօնատարները կ'ըսեն թէ օտարազգիներուն պահանջած հատուցումը պէտքեր առաջ բերած է: Հիմակուհիմա ներքին մաքսէն զեղչ եղած չէ:

ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Քոմպի դէմ եղած ամբաստանութիւններ. — Սէռքլ Նասիոնալի խնդիրը. — Երեսփոխան Պ. Ֆլանտէնի բացատրութիւններ. — Պ. Բէլլըթան եւ Պ. Բարէր. — Ծերակոյտը. — Դէպի հարաւային բեւեռ:

Բարիզ, 31 մայիս. — Սէռքլ Նասիոնալի կողմէ բաղդախաղի արտօնութիւն խնդրուելու մասին Ժիլ Պլաս հրատարակած էր թէ 25,000 ֆր. պահանջուած էր այդ արտօնութիւնը ստանալու համար, թէ այդ գումարը պատրաստ չգտնուելով Սէռքլին անդամներէն մէկը փոխ տուած, յետոյ դատ բացուած եւ 25,000 ֆր. պահանջելու այդ խնդիրը երեւան հանուած էր: Սէռքլին անդամներէն երկուքը նամակ մը ուղղելով այդ լրագրին, բացարձակապէս կը հերքեն այդ հրատարակութիւնը: Երեսփոխան ու ոստիկանութեան նախկին վերատեսուչ Պ. Լոզէ որուն համար Ժիլ Պլաս ըսած էր թէ այդ գործին տեղեակ է, թերթին նամակ մը ուղղելով կ'ըսէ թէ իր գիտցածները բնաւ չեն վնասեր ներքին գործոց ընդհանուր քարտուղար Պ. Էտկար Քոմպի պատուաւորութեանը:

Բարիզ, 1 յունիս. — Ինչպէս յայտնի է, երեսփոխան Պ. Ֆլանտէն Երեսփ. Ժողովին մէջ ծագած միջադէպին պատճառ եղաւ Սէռքլ Նասիոնալի խնդրոյն համար: Պ. Ֆլանտէն որ այդ զրոյցներու հեղինակը նկատուած է, յայտարարեց թէ եղեռնադատ ատեանին առջեւ պիտի խօսի: Շաբաթ օրը Խորհրդարանին նրբանցքներուն մէջ Պ. Ֆլանտէն յայտարարեց Պ. Ռապիէի թէ բնաւ միտքէն չէր անցուցած կասկածի տակ թողուլ Պ. Էտկար Քոմպի պատուաւորութիւնը, թէ Երեսփ. Ժողովը ժամանակ չէր թողած աւելի բացատրութիւններ տալու եւ թէ պատրաստ է նախարարապետին ներկայութեանն ալ ընելու միեւնոյն յայտարարութիւնները:

—Պ. Բօլ Տէշանէլ հրաժարեցաւ Սէռքլ Նասիոնալի անդամակցութենէն: Այդ ակումբը միաձայնութեամբ որոշեց արտաքսել իր անդամներէն մէկը, արտօնութեան ձեռք բերուելուն առթիւ ըսուած ձեռնարկներուն համար:

—Պ. Բարէրի կողմէ Պ. Բէլլըթանի ուղղուած նամակին համար թէ՛ թղթատարական խորհրդականին եւ թէ ծովային նախարարութեան կողմէ կատարուած քննութեան արդիւնքը այն եղաւ որ ծովային պաշտօնարանին մէջ այդ նամակին հետքը գտնուած է: Այդ նամակը յանձնուեր է ծովային պաշտօնարանին դրանապանին որ 1903 սեպտեմբերի 26ին ստորագրած է 706 թիւ ընկալագիրը, սակայն կարելի չէ եղած գիտնալ թէ անկէ ետքը նամակը ո՞րուն ձեռքը անցած է: Մինչեւ նախարարին երթալու համար տասնըութ ձեռքէ կ'անցնի: Ատոնց ամենքն ալ հարցաքննուելով յայտարարած են թէ այդ տեսակ նամակ մը բնաւ չեն տեսած: Ծովային նախարարութեան դիւանապետ Պ. Թիսիէ կ'ըսէ թէ նամակը նախարարին ձեռքը չհասած, գողցուած ըլլալու է այն տեսակ անձի մը կողմէ որ տեղեակ էր անոր պարունակութեանը եւ գիտէր թէ զայն ձեռք անցնելով ինչ պէտք էր ընել: Պ. Թիսիէ կ'ըսէ թէ Ֆիկարօյի հրատարակած «յղելի» արձանագրութենէն ալ բան մը չի հասկցուիր: Դիւանապետը կը յարէ թէ քննութիւնները առաջ պիտի տարուին այդ գողութեան հեղինակը երեւան հանելու՝ որուն նպատակն է պարկեշտ մարդու մը պատիւը աղարտել:

—Պ. Պ. Շարլ Տիւփիւի, Ռուվիէ ու Բուանքարրէէն ետքը նախկին նախարարապետ Պ. Մէլին ալ ընտրելի կը ներկայանայ Ծերակոյտին:

—Դէպ ի հիւսիսային բեւեռ կատարուելիք արշաւանքին համար Մաթէնի ու Ֆրանսէի բացած հանգանակութեան գումարը հասած է 34,266 ֆր.ի:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Վիճակագրութիւն մը. — Մարդահամարի գործողութիւն. — Շահեկան տեղեկութիւններ:

Լոնտոն, 31 մայիս. — Վերջին մարդահամարին արդիւնքին վրայ վիճակագրութիւն մը հրատարակուած է: Միայն Անգլիոյ (առանց Կալլէսի երկրին, Սկովտիոյ ու Իրլանտայի) ժողովուրդին թիւը, 1901ին երբ մարդահամար կատարուեցաւ, է 32,527,843 որոնք 6,260,852 տուներու մէջ կը բնակին: Այդ թիւը կը պարունակէ 15,728,613 այր, որոնց մէկ քառորդը տասը տարեկանէն պակաս են. 11,328,918 ամուսնացած, 19,402,188 բնաւ չամուսնացած, 1,250,000 այրի կին եւ 550,330 այրի էրիկմարդ: Ամուրիններուն մէջ կան 3,625 օրիորդներ՝ ութսունհինգ տարեկանէն աւելի եւ 382,463՝ 35 տարեկանը անցուցած: Մարդահամարի օրը 208,650 կարօտներ ընդունուած էին անկելանոցներու մէջ, 84,718 ղզաստարաններու, 17,480՝ բանտերու եւ 42,026 հիւանդանոցներու մէջ. 596 հոգի, որոնց 501ը՝ կին, գինովներու ապաստանարաններուն մէջ: Այդ վիճակագրութեան նայելով՝ ֆէմինիզմը մեծ յառաջդիմութիւններ ըրած է. 212 կիներ բժիշկ են, 55,784՝ հաշուակալ, 171,670՝ դաստիարակուհի, 27,707՝ սրճարաններու եւ ըմպելատուններու մէջ ծառայող. չորս կիներ ալ որմնադիր են. 279 կիներ մեռելակիր: 138,130 մանչ եւ 70,262 աղջիկ, տասնէն տասնըչորս տարեկան, իրենք կը ճարեն իրենց ապրուստը: 25,317 անգլիացիներ կոյր են եւ 15,246 ալ խուլ-համր:

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Կէս-պաշտօնական զեկոյց մը հակաւստրիական արտայայտութեանց մասին. — Իտալիոյ քաղաքներուն մէջ արտայայտութիւններ. — «Էկլոն»ի ներկայացման արգելումը:

Վիեննա, 31 մայիս. — Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան կէս-պաշտօնական լրագիրը՝ Ֆրէմտէնպլաթ, Իտալիոյ մէջ Աւստրիոյ դէմ եղած ծայրայեղ արտայայտութեանց մասին սա խիստ զեկոյցը կը հրատարակէ, որուն վրայ շատ պիտի խօսուի. — «Իտալիոյ համալսարանականներուն արտայայտութիւնները, որոնք աւստրիական նոր նահանգներ ձեռք ձգելու նպատակաւ եղան, ամէնէն դէպ միջոցը կ'ընծայեն կարծիքի նպաստաւոր հոսանք մը առաջ բերելու համար Աւստրիոյ մէջ՝ իտալական ակադեմիի մը հաստատման նկատմամբ: Ինսպրուքի միջադէպերը առիթ մը եղան ծայրայեղներուն համար, գրգռում առաջ բերելու: Հակաւստրիական ընկերութիւններու գոյութիւնը, որոնք օտար հողերու իւրացումը կը քարոզեն, կրնայ վտանգաւոր տենչանքներ ծնուցանել ազգին մէջ: Ճշմարիտ գայթակղութիւն մըն է միացման ծրագիրներ մէջտեղ դնել, [illegible] երկրի մը հանդէպ, որուն հետ խաղաղասիրական յարաբերութիւն ունին: Գործը ճշմարտապէս անհեթեթ հանգամանք մը կ'առնէ, երբ երկու դաշնակիցներու վրայ կը դառնայ խնդիրը:» Աւստրիական լրագիրը կը յարէ թէ իրաց այս վիճակը եթէ երկարաձգուի, ի վերջոյ հակառակ հոսանք մը առաջ պիտի գայ աւստրեւ-հունգարական բնակչութեանց մէջ: Աւստրեւհունգարիոյ կառավարութիւնն ալ, իր կողմէ, բարեացակամութիւն ու լաւ տրամադրութիւններ ցոյց պիտի տայ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ առկախ գտնուող խնդիրներու մասին:

—Հռոմի համալսարանականներուն կողմէ կատարուելիք հակաւստրիական արտայայտութիւնները չյաջողեցան, շնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն: Հակաւստրիական արտայայտութիւններ եղած են Նափոլիի, Ֆիորէնցայի, Մէսինայի, Վերոնայի եւ գաւառական մէկ քանի քաղաքներու մէջ: Ազդու միջոցներ ձեռք առնուեցան իշխանութեանց կողմէ: Էկլոնի ներկայացումները արգիլուեցան Նացիոնալէ թատրոնին մէջ, թատերասրահին մէջ պատահած անկարգութեանց պատճառաւ:

ԲԷՆՏԷՐՄՊՈՒՐԿԻ ԵՐԿՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Ֆրանսական պատուիրակութիւններ. — Ընդունելութիւններ. — Զարին ու Զարուհիին տրուած նուէրը:

Բէնտէրպուրկ, 31 մայիս. — Երէկ, Ձմեռնային Պալատին մէջ ընդունուեցան Բարիզի թաղապետական խորհուրդին կողմէ ղրկուած պատուիրակութեան անդամները, առաջնորդութեամբ իրենց նախագահին՝ Պ. Տըվիլի: Ֆրանսական դեսպան Պ. Պոմբար զանոնք ներկայացուց Զարին ու Զարուհիին, որոնք շատ բարեհաճակամ ընդունելութիւն մը ըրին: Պատուիրակութիւնը, յանուն Բարիզ քաղաքին, երկու վեհապետներուն յանձնեց Աթենասի արծաթէ արձանիկը, որ ըլլալով խաղաղութեան խորհրդանշանը կը ներկայացնէ: Կայսրը ու կայսրուհին, պատուիրակներուն հետ ունեցած տեսակցութեան մէջ, յիշեցին Ֆրանսա կատարած իրենց ուղեւորութենէն մէկ քանի մանրամասնութիւններ: Բարիզի պատուիրակութիւնը, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի միւս քաղաքներուն քաղաքապետները, այսօր կայս. Թանգարանը պիտի այցելեն: Նաեւ պիտի ընդունուին ներքին գործոց նախարար Պ. Բլէվէի կողմէ: Վաղը իրիկուն, Պ. Պոմբարի կողմէ մեծ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ֆրանսական պատուիրակութեանց: Չորեքշաբթի, Մոսքուա պիտի մեկնին, եւ շաբաթ օրը, Բէնտէրպուրկ պիտի դառնան, ուրկէ միեւնոյն օրը ճամբայ պիտի ելլեն ֆրանսական պատուիրակութիւնները, Ֆրանսա երթալու համար: Հավասի գործակալութեան հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, երկհարիւրամեակի տօնը բարեկարգութեամբ տեղի ունեցեր է, շնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն:

ԹՈՓԷՔԱՅԻ ԱՂԷՏԸ

Ողողուած ու բոցավառ քաղաքներ. — Մարդկային բազմաթիւ զոհեր. — Անհաշիւ վնասներ:

Ուաշինկթըն, 31 մայիս. — Հեղեղասաստ անձրեւներ ողողումներ առաջ բերին ամերիկեան հողին վրայ, Ալապամայի, Քանսասի, Միսուրիի, Նէպրասքայի ու Այօուայի մէջ: Տուներ ու կամուրջներ ջուրերէն քշուեր են: Երկաթուղիները ծանր վնասներ կրեր են, եւ հունձքերը, մեծ տարածութեան մը վրայ փճացեր են: Քսան հազար հոգի առանց բնակարանի մնացեր են: Թոփէքայի (Քանսաս) մէջ ողողումը մեծ աղէտի մը համեմատութիւններ առեր է, հրդեհ ալ ծագելով: Հիւսիսային թաղը, որ քաղաքին մնացեալ մասէն զատուած է Քանսաս գետակին մէկ ճիւղով, բոցերու մէջ է: Հրդեհը առաջ եկեր է բոցավառ ու ծխուն փայտերէ: Ողողման եւ հրդեհին զոհ գացողներուն թիւը առնուազն երկու հարիւր հոգիի կը հասնի: Ոմանք ջուրերուն կողմէ քշուեր, իսկ ուրիշներ այրեր են տանիքներուն կամ ծառերուն վրայ: Ատոնցմէ ոմանք մինչեւ առտու ջուրին մէջ մնացեր են, որ վիզերնուն բարձրութեանը հասած էր: Մերթ կը տեսնուէր որ ծառերու ճիւղերուն կառչելու ուժ չունեցողները ջուրին մէջ կ'իյնային: Հարիւրի չափ անձեր որ մկրտչական եկեղեցի մը ապաւիներ էին, նստարաններուն վրայ ոտքի կեցան, գլուխնին ջուրէն ազատելու համար. շատերը ջրահեղձ եղան: Քանսասի գետակը հիմա ութ քիլոմէթր լայնութիւն ունի Թոփէքայի մէջ: Փախստականներով լեցուած երկու նաւակներ շրջեր ու մէջը գտնուողները խեղդուեր են: Չորս հարիւր տուն այրեր են հրդեհէն. բոցավառ տուները կը ծփային ողողուած փողոցներու մէջ, բռնկցնելով հրդեհէն զերծ մնացած ուրիշ տուներ: Ոստիկանապետը մեռեալներուն մէջ կը գտնուի. քաղաքապետը կրցեր է նաւակով փախչիլ: Երէկ առտու օգնութիւններ կազմակերպուեցան երկաթուղիով հասած նաւակներու միջոցաւ: Քաղքին մէջ առաջ եկած հրդեհներուն մեծ մասը մարեցան տեղացած անձրեւէն: Թոփէքայի հիւսիսային կողմը քաղաքին ճարտարագործ թաղն է: Վնասները միլիոնաւոր տոլարներու կը հասնին: Ուրիշ քաղաքներ ալ ողողուեր են: Արմուրտալի երեք քառորդը ջուրին տակ կը գտնուի. մեծ ողողումներ պատահեր են նաեւ Արժանթինի, Հըչինսընի, Լաուրէնսի (Քանսաս), ինչպէս նաեւ Այօուայի եւ Նէպրասքայի հարաւ-արեւելեան մասին մէջ: Այօուայի Օթումուա քաղաքէն 6000 հոգի ապաստաներ են Տէ Մուան:

ՀՍԿԱՅ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Խաղաղութեան յիշատակարանը. — Ամերիկայի մէջ. — Շահեկան տեղեկութիւններ:

Նիւ-Եորք, 31 մայիս. — Արձանագործ Ռուքմօթըլ կ'աշխատի պատրաստելու կաղապարը Խաղաղութեան հսկայ յիշատակարանի մը որ հանգանակութեամբ պիտի կանգնուի Հուտսընի եզերքը՝ Նիւ-Եորքէն վար: Մինչեւ հիմա տասներկու միլիոն ֆր.էն աւելի հանգանակուած է: Յիշատակարանը պիտի բաղկանայ սիւնէ մը ու արձանէ մը: Սիւնը, յոնիական ոճով, 183 մէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ եւ հաստատուած պիտի ըլլայ երկու յարկէ բաղկացած աշտարակին պատուանդանի մը վրայ, որուն տակը պիտի գտնուի 92 քառակուսի մէթր սարահարթի մը վրայ: Սիւնին ծայրը պիտի դրուի տասներկու մէթր տրամագիծով ապակիէ գունտ մը: Սիւնին առջեւ պիտի կանգնուի Խաղաղութեան արձան մը երեսունեւկէս մէթր բարձրութեամբ: Սարահարթին վրայ աւելի փոքր արձաններ պիտի գտնուին՝ ներկայացնող Արուեստները, Գիտութիւնները, Գրականութիւնը եւ այդ ճիւղերուն մէջ նշանաւոր հանդիսացողները: Պատուանդանը կազմող երկու յարկերէն մէկը պիտի յատկանայ մատենադարանի եւ միւսը՝ նուագահանդէսներու: Սարահարթին վրայ պիտի կառուցուին լողարաններ, ճաշարան մը եւայլն: Արձանագործ Ռուքմօթըլ քանի մը օր առաջ Բարիզ ժամանեց, ուրկէ Սէն-Լէօ պիտի երթայ, կաղապարը հոն աւարտելու համար:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ. Դրամարկղներ վարձու տալէ զատ, որոնց առաւելութիւնները արդէն գնահատուած են հասարակութեան կողմէ, Օսմ. Պանքային Պոլսոյ ու Բերայի մասնաճիւղերը, չափաւոր վճարումի մը փոխարէն, կ'ընդունին նաեւ պահելու համար՝ ծրարով, տուփով, սնտուկով, կապոցով կամ կնքուած պահարաններով արժէքաւոր առարկաներ, զորս կը պահեն իրենց ամրաչէն սենեակներուն մէջ (Զէթ-ուստաթ չինուլին): Այս սենեակները ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայեն գողութեան եւ հրդեհի վտանգներուն դէմ: Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին ալ կ'ընդունի այդ տեսակ ի պահ դրուած առարկաներ՝ միեւնոյն ապահով պայմաններով:

10—10

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ պետական Խորհուրդին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Ֆաիք պէյի: Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին օգնական անդամ Հասան պէյի:

—Մէտինէի նուիրական վայրերուն տնօրէն անուանուեցաւ Կղզիներու թաղապետութեան նախագահ Հաճի Նէճիպ պէյ:

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Գ. զօրաբանակին (Մանասըր) 34րդ կիսաբաժնին հրամանատար Քեազիմ փաշայի: Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ չէնքի ճարտարագէտ Պ. Բէրրինեանի:

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, 1901 յուլիսին առաջարկուեցաւ Ֆրանսայի ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէի կողմէ որ նոյն թուականին «Առեւտրական ու ճարտարագործական ֆրանսական պանքային» նախագահն էր: Պ. Ռուվիէ իր ծրագիրը օսմ. կառավարութեան մատոյց վախճանեալ Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշային միջոցաւ որ համակարծիք էր սեղանաւորական այդ գործին: Հանրային պարտքի միացման այդ ծրագրին համար շարունակական բանակցութիւնները սկսան 1902ի վերջերը: Նոյն թուականին Օսմ. Պանքան գլուխ կեցաւ ֆրանսական պանքաներու խումբին եւ նախնական ծրագրին նկատմամբ, գլխաւորաբար վախճանեալ Պ. Ֆրանք Օպուանոյի կողմէ, կարեւոր փոփոխութիւններ ըրաւ որոնք օսմ. կառավարութեան եւ [illegible] շահերը հաշտեցնելու հանգամանքը ունէին: Ֆրանսական պանքաներուն խումբը որուն իր զօրաւոր աջակցութիւնը կը նուիրէր Օսմ. Պանքան, պաշտօն յանձնեց Պ. Կասթոն Օպուանոյի բանակցութիւնները կատարել օսմ. կառավարութեան հետ. ասով միացման խնդիրը աւելի գործօն շրջանի մը մէջ մտաւ եւ վերջապէս կատարուեցաւ սեղանաւորական այն գործողութիւնը որուն կարեւորութիւնը շատ մեծ է:

—Մոնիթէօռ կ'իմանայ թէ Պ. Կասթոն Օպուանօ Բարիզ գացած է՝ համաձայնութիւն մը գոյացնելու օտարազգի արժէտէրերուն հետ:

—Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին անդամ Պ. Պէրժէ յուլիսին Բարիզ պիտի երթայ:

—Նոր պարտաթուղթերուն տպագրութեանը ծախքին համար 80,000 ոսկի յատկացուած է: Ելմտական Նախարարութեան հանրային պարտքի հաշուակալ Մէջուտ պէյ, այսօր, Բարիզ կ'ուղեւորի նոյն նպատակով:

—Հանր. Պարտքի միացման վաւերացեալ օրագրով, Օսմ. պարտքը որոշուած է 32,000,000 ոսկի, 4% անուանական տոկոսով մը, քանի որ կէս առ հարիւրը ամէն տարի վերապահուած է գլխավճարի դրամագլուխին: Այս 32,000,000 ոսկիէն 30½ միլիոնը պիտի յատկացուի զանազան սէրիներու վճարման՝ հետեւեալ համեմատութեամբ. —70 ոսկի՝ B սէրիին համար, 40 ոսկի C սէրիին համար եւ 37ուկէս ոսկի D սէրիին համար: Մնացեալ 1ուկէս միլիոն ոսկիէն 1,125,000ը պիտի յատկացուի միացման գործողութեան ընդհանուր ծախքերուն, ինչպէս են ներկայ արժէթուղթերուն ետ առնուիլը, նոր արժէթուղթերու տպագրուիլը, թղթադրոշմը, պարտաթուղթերու հրապարակ հանման կիչէներ բացուիլը, գործողութիւնը կատարող պանքաներուն յանձնառուչէքը եւլն.: Մնացեալ 375,000 ոսկին ալ պիտի ծառայէ արտասովոր պահեստի դրամագլուխ մը կազմելու: Տոկոսի եւ գլխավճարի հաշուոյն մէջ այսուհետեւ 270,000 օսմ. ոսկի պիտի յատկացուի Արեւելեան երկաթուղեաց պարգեւներուն, փոխանակ այժմեան 156,000 ոսկիին:

—Պ. Կասթոն Օպուանօ, չորեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն մեկնելէ առաջ, կայս. Պալատ գնաց:

ՌՈՒՄԷԼԻՒ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Իգտամ կ'ըսէ թէ անգլիական ու ֆրանսական հիւպատոսները, որոնք վերջերս Շթիպ գացած են, հոն տիրող կատարեալ անդորրութեան ու խաղաղութեան համար շնորհակալութիւն յայտներ են կայս. կառավարութեան: Նոյն թերթը կ'իմանայ նաեւ թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան տեղեկագիրներ տրուեր են թէ Ռումէլիի նահանգաց մէջ ընդհանուր կացութիւնը կատարելապէս բարւոքած է շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին:

—Իշէքի երեւելիները, կ'ըսէ Իգտամ, յայտարարեր են թէ կայս. կառավարութեան բոլոր հրամաններուն հնազանդող են եւ թէ ձեռք առնուած բարւոք միջոցներուն առթիւ բարեմաղթութիւններ կ'ընեն Վեհ. Սուլթանին համար: Վերջին որոշումներու համաձայն, մարդահամարի գործողութիւնը պիտի սկսի հոն:

—Թայմզին Սկիւպի թղթակիցը, կ'ըսէ Իգտամ, գրեր է իր լրագրին թէ Ռումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիլմի փաշայի հետ տեսակցեր է եւ թէ անոր կողմէ ձեռք առնուած միջոցները շատ գնահատելի ու գովելի են:

—Սէլանիկէն կը հեռագրեն Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի թէ օսմ. կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած կարգապահական միջոցներուն շնորհիւ, Սէլանիկի նահանգին ամէն կողմերը կատարեալ անդորրութիւն ու խաղաղութիւն կը տիրէ եւ թէ առեւտրական հրապարակին վրայ մեծ գործունէութիւն մը կը տեսնուի:

ՍՈՖԻԱՅԷՆ եւրոպական լրագիրներուն ուղղուած տեղեկութեանց նայելով, կ'ըսէ Իգտամ, Պուլկարիոյ նոր նախարարութեան կողմէ ապստամբներու պետերը ձերբակալուած ըլլալով, ապստամբութենէն գրեթէ բնաւ հետք չէ մնացած:

—Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը հրաման ղրկեր է գաւառային բոլոր կառավարիչներուն որ մեծ հոգ տանին ներքին բարեկարգութեան պահպանման:

—Բէնտէրպուրկի հաստատութեան երկհարիւրամեակին առթիւ Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարար Պ. Բէդրով շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարար Պ. Բլէվէի որ փոխադարձաբար շնորհակալութիւն յայտնեց:

—Թնդանօթաձիգ զինուորներու տեղակալ Թաչքով որ իր նշանածը սպաննած ըլլալու կասկածով ձերբակալուած էր, ազատ արձակուեցաւ, վասն զի հաստատուեցաւ որ նշանածը՝ Վիքթօրիա ռեվոլվէրը անխոհեմութեամբ խառնած ատեն, անկէ ելած գնդակէն մեռած է:

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ եպարքոսական պաշտօնարանին մէջ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց:

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ. — Մէվլուտի տօնին առթիւ ազատ պիտի արձակուին կեդրոնական բանտը գտնուող հարիւր տասն այր ու չորս կին բանտարկեալներ որոնք իրենց պատժին երկու երրորդ մասը աւարտած են: Ատոնց ցուցակը, այսօր, կայս. Պալատ պիտի մատուցուի:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ միջեւ կնքուած առեւտրական պայմանագրութեան փոխանակութիւնը վաղը պիտի կատարուի:

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ դեսպանը, երէկ, տեսակցութիւն մը ունեցաւ պետական Խորհուրդին նախագահ Սայիտ փաշայի հետ:

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Ֆրէչտոլֆ հրաժարած ըլլալով, Ռուսիոյ դեսպանատան երրորդ թարգման Պ. Նիքօլայէվէն խնդրուած է պատուակալ կերպով վարել Շուէտ-Նորվեկիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանի պաշտօնը, մինչեւ որ նոր մը կարգուի:

ՄԷՑ ԿԻԶԻ յունական [illegible] բացման հանդէսին առթիւ Տ. Եռաքիմ Պատրիարքը, Կղզիներու գաւառէն որ իր եւ ամբողջ յոյն հասարակութեան երախտագիտութիւնները մատուցանէ յոյն կայս. Գահոյից, այն շնորհներուն համար զորս Վեհ. Սուլթանը միշտ կը բարեհաճի ընել յոյն հասարակութեան բարեգործական հաստատութիւններուն համար: Միեւնոյն ատեն հեռագիր մը ուղղուեցաւ կայս. Պալատան առաջին քարտուղարին, խնդրելով յոյն կայս. Գահոյից մատուցանել յոյն հասարակութեան երախտագիտութիւնները: Կայս. սեղան մը տրուելով Տ. Եռաքիմ Պ. բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը: Կղզիներու գայմագամն ալ ներկայ էր սեղանին:

—Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարը հեռագրեց Ցունաց Ս. Պատրիարքին թէ երախտագիտական հեռագիրը Վեհ. Սուլթանին մատուցուելով, Ն. Վեհափառութիւնը բարեհաճած է իր կայս. բարձր գոհունակութիւնը յայտնել:

— Կայս. մասնաւոր Արկղէն [illegible] ոսկիի դրամական պարգեւ մը շնորհուեցաւ հարիւր քառասուն[illegible] [illegible]:

ՌԷԺԻԻ ընդհանուր տնօրէն Պ. [illegible] որ Իզմիր գացած էր, առջի օրը Կ. Պոլիս դարձաւ: Հոն աչքէ անցուցած է Ռէժիի ճիւղին գործառնութիւնները:

ԹԷՎՖԻԳ ՊԷՅ, քաղաքապետութեան իրաւագէտ խորհրդական, կ'ըսէ [illegible], կայս. Իրատէով թաղապետութեան Է. շրջանակին (Պէօյիւքտէրէ) [illegible] կարգուեցաւ երեք հազար ղրուշ [illegible] թոշակով:

ՃԱՊՈՆՑԻ հազարապետ Պ. [illegible] առջի օրը, Սոֆիայէն Կ. Պոլիս ժամանեց:

ՖԷՆԷՐԻ Ցունաց մայր եկեղեցին [illegible] նորոգուի:

ՊԷՐՈՒԹԻ կուսակալ Րէշիտ [illegible] զինուորական հրամանատարը իր [illegible] փոխանորդ կարգելով, սուրիական [illegible] պոլիս գացեր է քննական [illegible] համար:

ԵԱՆԵԱՅԷՆ չորեքշաբթի [illegible] թուականով կը հեռագրեն. — Առջի գիշեր ժամ 5ին, երէկ ժամ 3ին ու 9ին Եանեայի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան: Լուշնէ ու Պէրաթի մէջ ալ նոյն ժամուն ցնցումներ զգացուեր են:

ԷՐԶՐՈՒՄԻ անգլիական հիւպատոս Պ. Լէմպ, առջի օրը, Կ. Պոլիս ժամանեց:

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ չորս նոր շոգենաւերուն անունները դրուեցան սապէս. — 47 թիւ՝ Թարզը Նէվին, 48՝ [illegible], 49՝ Հալէ եւ 50՝ Սէյեալք:

—47 թիւը երէկուընէ սկսաւ երթեւեկել եւ 50 թիւն ալ քանի մը օրէն:

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութիւնը, որոշած ըլլալով Ռումէլիի նահանգաց կարեւոր քաղաքներուն մէջ նոր ճիւղեր հաստատել, այդ մասին քննութիւն կատարելու համար քննիչներ ղրկեց:

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ մէջ գերեզմանատան համար 34 արտավար գետին մը պիտի գնուի քաղաքապետութեան անունով:

ԾԽԱԽՈՏԻ ՏԱՍԱՆՈՐԴ. — Իգտամ կ'ըսէ թէ Սէլանիկի նահանգին ծխախոտի տասանորդը որ առաջները մէկ տարեկան 90,000 ոսկիի Ռէժիի վարչութեան վարձակալութեան կը տրուէր, այս տարի ելմտական գանձուն անունով պիտի գանձուի:

ձուր, Ռէժիի պաշտօնեաներուն միջոցաւ։ Նոյն թերթը կ'իմանայ թէ այս տարի Թավալայի մէջ, ուր տասը միլիոն քիլօ ծխախոտ հասած է, մինչեւ հիմա մէկուկէս միլիոն քիլօ ծխախոտի համար 20,000 ոսկիէն աւելի տասանորդ գանձուած է։ Այդ հաշուով, Սէլանիկ, Իսքէչէ եւ ուրիշ տեղեր մէջը չըլլալով, միայն Թավալայի մէջ ծխախոտի տասանորդը հարիւր հազար ոսկին պիտի անցնի։

ԿԱՎՐԻԷԼ ԲՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՎԻՉ մեծ դուքսը որ ժամանակէ մը ի վեր իր հօրաքրոջ՝ Յունաստանի Թագուհիին հիւրն է, Աթէնքէն Եգիպտոս պիտի երթայ եւ անկէ ալ Երուսաղէմ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարար Շէֆիք փաշայի որդին՝ Լութֆի պէյ նշանուեցաւ Երզրումի նախկին կուսակալ Իսմայիլ Հագգը փաշայի աղջկանը հետ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Կայս. Պալատան առաջին քարտուղար Թահսին փաշա, ծովային նախարար Հասան փաշայի ապարանքը գնաց եւ որպիսութիւնը հարցուց։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ հունձքերը լաւ վիճակի մէջ են, թէեւ քանի մը գաւառներու մէջ դեռ անձրեւի մըն ալ պէտք կայ։ Աֆիոնի բերքը, ձմեռուան սաստկութեան հետեւանքով, այս տարի անցեալ տարուանին հազիւ մէկ երրորդին չափ պիտի ըլլայ։

ԲՈՌ-ՍԱՅԻՏԻ մէջ մայիս 21ին ժանտախտէ երեք դէպք ու մէկ մահ պատահեր են։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Պետական Խորհուրդին անդամ Թահիր պէյի մենաշնորհ պիտի տրուի սիկառէթի թուղթերու պատրաստութեան, որուն հասոյթը պիտի յատկանայ Հիճազի երկաթուղիին։

ԱՅՆՈՐՈՋԻ Զողրաֆ վանքին պուլկար կղերականներէն Թարֆուն, կ'ըսեն թուրք լրագիրները, իր սպասաւորին՝ 17 տարեկան Եուվանի նկատմամբ անվայել ընթացքի մը մէջ գտնուելով, Եուվան իր պատիւը պաշտպանելու համար, զայն սպաններ է։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Փաստաբան Գաբամանօղլը Թանաշաքօ, երէկ, գրասենեակին մէջ յանկարծամահ եղաւ սրտի կաթուածէ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ երկուշաբթի։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ երկուշաբթի։

ԹՐԷՖԼԸ ՍԻԿԱՌԷԹԻ ԹՈՒՂԹԷՆ տասներինգ կողք ներկայացնողները կրնան Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Խրիսթիտիսի տպարանին մէջ հարիւր այցետոմսեր տըպագրել տալ՝ տասը ղրուշի տեղ երեք ղրուշի։ 1—8

ԱՄԷՆԷՆ ՔՆՔՈՒՇ ԴԷՄՔԸ

իր բոլոր հրապոյրը կը կորսնցնէ եթէ ակռաները աղեղ կամ անխնամ են։ Ակռաներու ամենէն ազդեցիկ դեղը, հեղուկ վիճակի մէջ, Օտոլ հականեխականն է։

Օտոլը ակռաներու փտութիւնը բացարձակապէս արգիլելու մասնաւոր յատկութիւնն ունի։ 175.—

{Էն Առաջ Սա Կարդացէք}

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ շինել կու տաք զգեստ, շապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ի՞նչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան շէնքնորհքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով շինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Ղալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազնէն։ Գոհ կը մնաք

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Նպաստից Յանձնաժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին՝ Բարթող էֆ. Թէլեան, Սիմոն էֆ. Գայսէրլեան եւ Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեան։

Յանձնաժողովը խորհրդակցեցաւ գաւառական կարօտ վարժարանաց դպրոցական գրքերու շարքը ճոխացնելու եւ միանգամայն անոնց սպառումը տարածելու միջոցներուն վրայ եւ առ այժմ որոշեց, Պէպէճեան Գրատունը կեդրոնատեղի ընել թէ՛ Մայրենի Լեզուի եւ թէ հետզհետէ տպուելիք դասագրքերուն վաճառման։ Յանձնաժողովը որոշեց միանգամայն որ հեղինակներուն հրաւէր ուղղուի՝ Յանձնաժողովոյ կողմէ տրուած ծրագրին համաձայն իրենց գործերը ներկայացնելու, որոնց մէջէն պիտի որոշուի յարմարագոյն վարձք մը հեղինակին։ Իսկ գեղագրական չորս տետրակներու պատրաստութեան համար որոշեց հրաւիրել պաշտօնական ծանուցմամբ մը ձեռնհաս գեղագիրները յառաջիկայ հինգշաբթի ներկայանալ Նպաստից Յանձնաժողովոյ նիստին, պահանջուած պայմաններուն տեղեկանալու համար։

Ս. Պատրիարքը՝ իր հետ ունենալով Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Արիս էֆ.ն, երէկ Կայս. Պալատ գնաց։

—Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ կարդացուեցաւ Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսի մէկ տեղեկագիրը, որուն մէջ Կիլիկիոյ Վիճակին գործերու մասին տեղեկութիւններ կը գտնուին։ Այդ տեղեկագրին մէջ յիշուած է մասնաւորապէս թէ Դլանի ագարակին վերաբերեալ արձանագրութիւնները գտնուած են հանգուցեալ Մկրտիչ Կաթողիկոսի թուղթերուն մէջ, որոնցմով կը շեշտուի վանքի սեփականութեան իրաւունքը այդ ագարակին վրայ, նոյն իսկ պաշտօնական վկայութիւններով։ Խառն Ժողովը պաշտօն յանձներ է յարաբերական դիւանի տեսուչ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեանի, որպէս զի մինչեւ հիմա այդ մասին գրուածները, եղած արձանագրութիւնները եւ այս վերջին ծանօթութիւնները աչքի առջեւ ունենալով, ընդհանուր տեղեկագիր մը պատրաստէ թէ ի՛նչ կերպով խնդիրը պէտք է ներկայացնել ձեռնհաս իշխանութեան, քանի որ բարձրագոյն հրաման մը կը հրամայէր նոյն ագարակին աճուրդը յետաձգել, մինչեւ որ այդ մասին եղած գրերը քննուին։

—Մայր վարժարանի նախկին սաներէն Գէորգ Գաբամաճեան անուն երիտասարդը որ ժամանակէ ի վեր մտային խանգարման մը ենթարկուած էր, երէկ օգուտ քաղելով զինքը շրջապատողներու իր քովէն հեռանալէն, տանը հօրը նետուեր ու խեղդուեր է։ Ս. Պատրիարքը՝ բժշկաց կողմէ տրուած տեղեկագրին վըրայ՝ ստուգելով որ գործին մէջ անձնասպանութիւն չկայ, այլ մտային խանգարման մը արդիւնք, արտօներ է թաղումը կատարել։ Յիշեալ երիտասարդը նկարչութեան եւ գծագրութեան ճիւղը մշակելու համար Եւրոպա գացած, ու իր արուեստը կատարելագործելով Պոլիս եկած էր, ուր նկարչատան մը մէջ կ'աշխատէր։

—Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Բարձր. Աբրահամ փաշա՝ կայս. Իրատէով չորս ամսուան արձակուրդ ստացաւ՝ անձը դարմանելու համար Եւրոպայի ջերմուկները երթալու։

ԿԱՐՕՏ ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ ՀԱՄԱՐ

Կարօտ ուսուցչաց նպաստի խնդիրը մեր մէջ երկար ատեն խնդրոյ նիւթ ըլլալէ եւ մի քանի Ուսումն. Խորհուրդներ զբաղեցնելէ յետոյ, յանգեցաւ լուծման մը՝ որու համեմատ կեդրոնական պատկառելի վարչութեան վաւերացմամբ հաստատուեցաւ «կարօտ ուսուցչաց օգնութեան սնտուկ» մը, առանձին Հոգաբարձութեան խնամոց ներքեւ, որ ըստ յատուկ կանոնագրի, պիտի մատակարարէ զայն ու նպաստ ընձեռէ՝ պիտոյից ու ծառայութեան աստիճանին համեմատ՝ հիւանդութեամբ կամ տարիքով աշխատելու անկարող դարձած ուսուցիչներուն եւ ուսուցչուհիներուն, ինչպէս նաեւ առանց ապրուստի միջոցներու այրի ու որբ մնացած ուսուցչի կիներուն եւ զաւակներուն։

Այս հիմնարկութիւն, ոչ միայն գթութեան եւ օգնութեան մարդասիրական պարտք մըն էր զոր Պատկ. Վարչութիւնը իր Ուսումն. Խորհրդով կը կատարէր, պարտք մը որ այնքան աւելի նուիրական է, որքան է՛ այն հանդէպ այնպիսի անձանց որք իրենց կեանքը կը մաշեն մեր մանկտւոյն կրթութեան համար, փոխարէն համեստ ու յաճախ անբաւական վարձուց, այլ եւ նոյն իսկ իմաստութեան եւ լաւ հասկցուած շահու մը պահանջն էր, վասն զի արդարեւ հանրութեան կենսական շահն է ունենալ ուսուցիչներ, որք բարւոք ու լուրջ դաստիարակութեամբ գործնական կեանքին պատրաստեն իրեն զաւակները, կարող ընելով զանոնք կատարել իրենց կրօնական ու ընտանեկան, անհատական ու հանրային պարտականութիւնները, եւ յայտնի է թէ որքան աւելի ուսուցչական դասը առարկայ դառնայ հանրային հոգածութեան ու համակրանաց, որքան անոր ներկան ու ապագան նիւթապէս բարւոքուած ու ապահովուած ըլլան, այնքան աւելի կը դիւրանայ հայթայթումը լաւ ու կարող ուսուցիչներու, որոց գոյութիւնն ի հարկէ կարեւորագոյն պայման մըն է, որպէս զի կարելի ըլլայ տալ մանուկներուն պահանջուած բարւոք դաստիարակութիւնը եւ արդիւնաւորել օրինօք հաստատեալ կրթական ծրագիրներն ու կանոնները։

Բայց խնդիրը օգտակար հիմնարկութիւնը գործելու, ապա եւ ապրելու վիճակին մէջ դնել ու պահելն է. դրուած հիման վրայ պէտք է որ շէնքը բարձրանայ, հողին մէջ ձգուած բարի սերմը պէտք է որ ծլի ու իր օգուտը ընծայէ։ Կարօտ ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկը մինչեւ ցարդ ի վիճակի չէ իր նպատակին ծառայելու, ըստ որում 300 ոսկւոյ անձեռնմխելի դրամագլխոյ մը կազմութենէն վերջը միայն Հոգաբարձութիւնը արտօնուած է կանոնագրէն նպաստ տալ կարօտեալ ուսուցիչներու կամ անոնց կարօտ այրեաց ու որբոց, եւ այս դրամագլուխը տակաւին ամբողջովին կազմուած չէ։ Անոր կազմուելէն վերջն ալ կանոնագրեալ ու երբ հաստատուն համարուած հասոյթի աղբիւրներն ինքնին կարեւոր արդիւնաբերութիւն մը չունին ու չեն կարող ունենալ, բաւելու համար պէտքերու քանակին որ մեծ է ու պիտի ըլլայ միշտ, քանի որ ուսուցչական, մանաւանդ նախակրթական-ուսուցչական ասպարէզը չլինելով նիւթապէս այնքան վարձատրիչ՝ դժուարին է միշտ դաստիարա- [illegible] ներն ապրեցնել եւ թէ կարօտութեան ապագայ պատահականութեանց դէմ զիրենք ու իրենցները ապահովել։

Ասոր համար կարօտ ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկի Հոգաբարձութիւնս, գրեթէ նոր ձեռնարկած իր պաշտօնին, չուզելով սակայն որ իր պաշտօնը անուանական մնայ, մանաւանդ խղճահար՝ չկարենալուն կատարել իր պաշտօնը որ այնքան կարեւոր պէտք մըն է կրթական ու բարեսիրական, օգտուելով իր կանոնագրին տրամադրած միջոցէն, ջերմագինս կը դիմէ մեր կրթասէր եւ բարեսէր հասարակութեան, կոչումն ընելով անոր բարի բարի զգացումներուն, եւ կ'աղերսէ որ, ինչպէս իր ուրիշ Հաստատութիւնները, նոյնպէս եւ Նորահաստատ այս Սնտուկն առնու իր յատուկ խնամոց ու պաշտպանութեան տակ, զայն եւս ունենայ իր մտքին ու սրտին մէջ. եւ երբ բարեսիրական զգացումը կը յորդորէ հարուստներն ու դիւրակեցները, մինչեւ իսկ ո՛չ այնքան ունենալէն՝ որքան փափաքէն իրենց լուման տալու յորդորուող որ եւ է անհատները, մեծ կամ փոքր նըւէր մը ընելու, առաւել կամ նուազ գումար մը տալու., հաստատուն (կտակի ու վաքֆի ձեւին տակ) կամ պատահական նպաստ մը ընծայելու կրօնական, կրթական ու բարեսիրական գործոց, մարմնոց կամ հաստատութեանց, կ'աղերսենք, կ'ըսենք, որ յուշի ունենան «Կարօտ ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկն» ալ որ յետ այսօրիկ նոյնպէս պատրիարքական ու վարչական տնօրինութեամբ հիմնուած մէկ Հաստատութիւնն է Ազգին, միեւնոյն տնօրինութեամբ կարգեալ իր յատուկ Հոգաբարձութիւնն ունեցող, եւ յօժարին պահել այդ Սնտուկը իր նուիրական ու կենսական նպատակին ծառայելու վիճակի մէջ, եւ քաջալերել անոր հսկող ու մատակարար մարմինը՝ որ հանրութեան լաւագոյն տրամադրութեանց ապաստանելով, ստանձնած է իր պաշտօնը եւ իղձն ունի կատարելու զայն ըստ իւր կարողութեան եւ Աստուծոյ օգնութեամբ։

Վստահ թէ իր այս կոչը ազնիւ հասարակութեան կողմէ համակիր ընդունելութեան պիտի արժանանայ, եւ միշտ ակնկալելու մնալով անկէ որ եւ է առթիւ ընծայելի թանկագին օգնութեանց Կ. Ո. Օգն. Սնտուկի Հոգաբարձութիւնս այս անգամ ի մասնաւորի բարեսէր սեռնդ յօժարակամ մասնակցութիւնը կը խնդրէ այն հանգանակութեան որուն կը ձեռնարկէ ըստ կոնդակի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, լրացնելու համար ընդհուպ Սնտուկիս հաստատուն դրամագլուխը, եւ բաց աստի՝ կը համարձակի յանուն անոր կամաւոր դրամական նուէրի մը հաստատութիւնը առաջարկել, մանկանց ծրնընդեան եւ մկրտութեան ուրախալի առթիւ (ինչպէս «Հարսանեաց առթիւ»ն ի նպաստ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին), տըրուած ծնողաց ու բարեկամաց կողմանէ, այն մտածութեամբ եւ բարեմաղթութեամբ որ նորածինը, Աստուած պահէ, հասնի դըպրոցական սեմը կոխելու տարիքին ու մըտաւոր եւ հոգեւոր սնունդն ստանայ, որուն մատակարարողքն են մեր վարժապետներն ու վարժուհիները։

Յուսալից սպասմամբ ու կանխայայտ շնորհակալութեամբք առ ամենեսին,

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Հոգաբ. Կ. Ո. Օ. Սնտուկին
Ատենադպիր Ատենապետ
Կ. ԽՈՐԱՍԱՆՃԵԱՆ Ռ. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

ԱԶԴ

Թաղիս Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ամսոյս 25 յառաջիկայ Հոգեգալստեան կիրակի օր նոյն եկեղեցւոյ մէջ ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան. եւ յետ Ս. Պատարագի պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոյ Ննջեցելոց եւ ի յիշատակ կենդանեաց Բազազեան գերդաստանի։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 11, Սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ի ժամ 1½, (Ը. Թ.)։ (Կնիք, 1—2

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսական Խորհրդոյ

Ազգային Պատրիարքարանի համար հարիւր չէքի փայտի (Ռումէլիի մէջէ) եւ հինգ հազար օխա ածուխի (քոմալ) պէտք կայ, եւ որոշմամբ Տնտես. Խորհրդոյ՝ նուազուրդով պիտի կատարուի անոնց գնումը, սոյն ծանուցման թուականէն սկսեալ՝ միամսեայ ժամանակամիջոցի մէջ։ Յանձնառուները կը հրաւիրուին որոշեալ միջոցին, չորեքշաբթի օրերը, ժամ 4ին ներկայանալ Տնտես. Խորհրդոյ ի Պատրիարքարան։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Շար. եւ վերջ ապրիլ ամսոյ Նուիրատուութեանց)

Ս. Զատկի տօնին առթիւ երկու բարեսէր ազգայինք միջոցաւ Պահճէգաբուի, Պալըքբազարի եւ այլ սեղանաւորներէ հանգանակեալ 1392 ղրուշով 268 ¾ քաշ Բանտիա աճառ եւ 156 քաշ բրինձ գնուած է, որոց մասնակցողաց ցուցակն է հետեւեալը. — Տեարք, Կ. էֆ. Ստամպոլեան 216, Բարսեղ էֆ. Կ. Ստամպօլեան 120, Գ. Մարգարեան, Ն. Գաբրիէլեան 108, Կ. Տէր Յակոբեան եւ Կ. Մեծատուրեան 100, Յակոբ Այնեան 100, Սարգիս Թոպճեան 60, Մեսեա Իսպիրեան 60, Վարդան Պարտիզպանեան 54, Գէորգ Պօհճալեան եւ Յարութիւն Գոլոեան 40, Էպլեան եղբարք 40, Օգսէն Կ. Բիւրքճեան 40, Աստուածատուր Բ. Էքմէքճեան 40, Մ. Լութֆիկ եւ Տ. Մեսեայեան 30, Կարապետ Սէֆէրեան 27, Թէրզիպաշեան, Տէր Պօղոսեան 27, Բարսեղ Գալլաբճեան, Կ. Պ. Սալենճեան, Յարութիւն Թրնաքճեան, Սարիմ Ալագեան, Յակոբ Բօճապըլըգեան, Յակոբ Սարգիսեան, Գաբրիէլ Շամլեան, Է. Ա. Թէրլէմէզեան, Առաքել Ասլանեան, Յովհաննէս Պ. Սիսլեան, Գալուստ Յ. Նախնիքեան, Գ. Դերձակեան, Կարապետ Տօտաքեան, Սեդրակ Մարտիրոսեան, Արմենակ Թաշճեան, Գարեգին Համբարձումեան 20ական, Ոմն 10 ղրուշ։ Գումար 13,116.50 ղրուշ։

Ապրիլ ամսոյ մէջ սիկառի թուղթի հասոյթը եղած է 1750 ղրուշ։

Տոքթ. Ն. Տաղաւարեան եւ Կարապետ Սէֆէրեան էֆէնտիք մէկ հատ գորգ։ Բարսեղ էֆ. Ս. Մանուկեան ըստ սովորութեան ի յիշատակ իր հանգուցեալ ամուսնոյն Տիկին Աննիկի՝ Ս. Զատկի առթիւ 40 քաշ չէօրէկ։ Սքօթ եւ Պօուն ընկ., Լոնտոն 72 շիշ էմիւլսիոն Սքօթ։ Աստուածատուր էֆ. Մանասեան 142 քաշ սոխ։ Օր. Աղաւնի Գորեան աղջկանց որբանոցին համար 145 հատ նարինջ։ Բարեսէր օրիորդ մը իր ձեռագործն ըլլալով 12 զոյգ գուլպայ։ Համբարձում էֆ. Մ. Պօյաճեան, Թիրէպօլի 1 պարկ 79½ քաշ լուբիա։ Գառնիկ էֆ. Ղուրուչճեան 300 հատ հաւկիթ։ Կարապետ էֆ. Ղուրուչճեան 300 հատ հաւկիթ։ Բարեսէր ոմն 1 հորթ։ Վրդանէս էֆ. Մաքասճի 5 հատ դերձակի մկրատ։ Բարեսէր ոմն 100 հատ հաւկիթ եւ չորս հատ կտրուած հաւ։ Օր. Նոյեմի եւ եղբայրը Վրդանէս Լ. Գաբամաճեան 200 փաքէթ 20նոց ծխախոտ եւ 200 հատ սիկառի թուղթ։ Բարսեղ էֆ. Նիւզպաշեան 1 զոյգ ծաղկազարդ մոմ (1 քաշ)։ Բարեսէր ոմն 1 հատ 5նոց րուպիէ ոսկի։ Բարեսէր ոմն 8 հատ սպարմաչէթ մոմ եւ 200 տրամ ձէթ։ Բարեսէր ոմն 2 քաշ ձէթ։ Մ. Գրիգոր աղա Փափազեան, Մաքրիգիւղ 5 կառք ափալթ։

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորաց, որո՛նք իրենց բարի սովորութեան համաձայն ապրիլ ամսոյ մէջ եւս Հիւանդանոցս այցելելով անձնուիրաբար ածիլած են պատսպարեալները։ Պալիքփազարէն՝ Արմենակ աղա, Գումգաբուէն՝ Աղաճան աղա եւ Փիլիպպոս աղա, Սամաթիայէն՝ Համբար աղա Յարութիւնեան եւ Համբար աղա Հուլեալեան։ (Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԷԼԿՐԱՏ, 4 Յունիս.—Ալեքսանդր Թագաւորը Մեծն Միլոշ պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ նախարարապետ Ձինզար Մարքովիչ զօրավարին։

ՁԷԹԻՆԷ.—Ելմտական նախարար Պ. Մաթանովիչ եւ կրթական նախարար Պ. Բեբովիչ հրաժարեցան վատառողջութեան պատճառով։

ԲԱՐԻԶ.—Նախագահ Պ. Լուպէ յուլիս 6ին Լոնտոն երթալով երեք օր հոն պիտի մնայ։

—Ֆրանսայի Խորհրդարանին նստաշըրջանը դիտի փակուի յուլիս 4ին։

—Ծերակոյտը ընդունեց երկու տարուան զինուորական ծառայութեան օրինագիծին 31րդ յօդուածը։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ նախարարապետ Պ. Գոմպ, Ֆիկուիկի դէպքերուն վրայ խօսելով, յայտարարեց թէ երբ զինուորներու համախումբումը կատարեալ ըլլայ, օրինակելի դաս մը պիտի տրուի աւարառուներուն։ Պ. Գոմպ յարեց թէ կառավարութիւնը ո՛չ աշխարհակալութիւն կ'ուզէ եւ ոչ ալ երկիրներ ձեռք անցընել։

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹ-ՍԻՒՐ-ԼԸ-ՄԱՅՆ. — Վիլհէլմ կայսրը ներկայ գտնուեցաւ ձայնական երաժշտութեան ընկերութիւններուն կողմէ կազմակերպուած մրցումին։ Ետոյ քաղաքապետութեան պաշտօնատունը գընաց, ուր հանդիսաւոր կերպով ընդունուեցաւ քաղաքապետական իշխանութեանց կողմէ։ Վիլհէլմ կայսրը ճառ մը արտասանելով բաժակ պարպեց Ֆրանքֆորթ քաղաքին բարգաւաճմանը համար։

ԲԷՆՑԹԱ.—Ցրուիչ Միցնա, նամակատան պաշտօնէային բացակայութենէն օգտուելով, փախաւ նամակատան կառքին հետ որ կը պարունակէր 4-500,000 քուրոնի արժէքով դրամ եւ զանազան ծրարներ։ Գիշերը ոստիկանութիւնը լուր առաւ թէ կառքը գտնուած է Ռաքոսֆալվարի մէջ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 4 Յունիս.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Ֆիրմէն Ֆոր ուզեց հարցապնդում ընել նախարարութեան՝ Ալժէրիոյ մէջ Մարոքի սահմանագլուխին վրայ պատահած դէպքերուն եւ անոնց կրկնուիլը արգիլելու համար ձեռք առնուած միջոցներու մասին։ Նախարարապետ Պ. Գոմպ, նախարարութեան անունով, խնդրեց Պ. Ֆիրմէն Ֆորէն ետ առնել իր հարցապնդումը, որուն պիտի չկրնայ պատասխանել կարելի է առանց վնասելու կատարուող գործողութեանց։ Ըսաւ թէ միայն կրնայ յայտարարել Ժողովին որ օգտակար ամէն միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։ Ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ որոշեց յետաձգել հարցապնդումը, որպէս զի ձեռնարկուած գործողութիւնները չվնասուին։ Պ. Գոմպ նորէն յայտարարեց թէ Ֆրանսա որ եւ է աշխարհակալութեան մտադիր չէ եւ թէ միայն կ'ուզէ ոստիկանական իրաւունք մը գործադրել՝ Ալժէրիան պաշտպանելու համար։

—Ծերակոյտը վերջնականապէս քըւէարկեց զինուորական երկու տարուան ծառայութեան սկզբունքը։

—Պ. Լեմոն Իւսթան, այսօր, ընդունուեցաւ Ակադեմիին կողմէ։ Պ. տը Վօկիւէ պատասխանեց անոր ճառին, Նիստը շատ փայլուն էր։

ՌՈՒՄԱ.—Պ. Մուժօ, այսօր, կատարեց բացումը Ռէժիսի ցուցահանդէսին։

ՎԻԷՆՆԱ.—Գերմանիոյ կայսրը սեպտեմբերին այցելութիւն պիտի տայ Աւստրիոյ կայսեր։

ՀՌՈՄ.—Նախարարապետ Պ. Ծանարտէլլի, Իտալիոյ երկաթուղիները կառավարութեան կողմէ գնուելուն առթիւ ճառ մը խօսելով, ջատագովեց անհատական շահագործումը եւ մէջ բերաւ Պ. Լուպէի կարծիքը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Միլոշ պատուանշանի մեծ խաչը տրուեցաւ Սերպիոյ նախարարապետին։

ԲԵՆՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Երեք միլիոն րուպլի դրամագլուխով Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ՝ 1896ին Բորէայի կառավարութեան տուած մենաշնորհը շահագործելու։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէն՝ 34 ղշ. 26 փարա եւ Երկաթուղին՝ 130 ֆր. մէկ քառդ է, Արեւելք տպուած միջոցին։

ՓԱԿՈՒՄ 22 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	08 ½
Ամենէն բարձր գին	»	24	10
Ամենէն վար գին	»	23	—
Ռումէլիի Երկաթուղի զոգ.	ֆր.	127	50
Ամենէն բարձր գին	»	127	50
Ամենէն վար գին	»	125	75

ԲԱՑՈՒՄ 23 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Գ. Կ.	24	19
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	128	75
Իբբէքի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹմ.		—	—
Դօս. ՕԹմ. Շանծ է Վալէօր		0	13
Դոմ. Ապահ. Ընկ.		4	42
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	12
» ժուիսանս		1	75
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		495	50
Թրանսվալ		123	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		267	—
Լավբիոմ		81	50
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		18	17
« պարտաթուղթ	«	527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	20
» » » չէք	»	109	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 ¾
Պէռլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	109	38
օլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմեց	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէթալիք	»	—	—
Շուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	5	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		91	63
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		60	50
» » » Գ. բաց.		30	63
» » » Դ. զոց.		31	31
Օսմանեան Պանքա		14	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		43	—
» Մօնօբօլ		44	50
Պուլկարական 1888		95	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		106	63
Բոմինիալ		103	—
Թրանսվալ		4	81
Այտին երկաթուղի		14	63
Փոխանակագիր		25	37 ½

ԲԱՐԻԶ, 4 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	35
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	31	35
) զոց.	»	30	75
» » » Բ.	»	62	20
» » » Գ.	»	23	31
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	607	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	130	25
Օսմ. մաքսատուն	»	485	—
Օսմ Ռէժի	»	386	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	504	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1087	—
Իտալական Ռանթ	»	104	15
Սպանիական արտաքին	»	90	77
Թրանսվալ	»	124	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	180
Դրամազեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 4 Յունիս

Ռուպլը	ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	132	—
Անատ. երկԹ. պարտաթուղթ	»	103	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	25	270

HOTEL GIACOMO A PRINKIPO

ՊԱՆԴՈԿ ՃԻԱՔՈՄՕ, ՊՐԻՆՔԻՓՕ

Այս պանդոկը որ ծանօթ է իբր տիպար հաստատութիւն մը, իր օդասուն դիրքին, ընդարձակ եւ ճոխ սենեակներուն, մեծահարուստ կահաւորումներուն, մաքրութեան, ուտեստի որակին եւ քանակին, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան կանոնաւորութեան տեսակէտով, ընտանիքներու լաւագոյն ժամադրավայրն է։ Այսքան անստգիւտ պայմաններու փոխարէն, ծիծաղելի պանդոկը խիստ գոհացուցիչ գիներ սահմանած է, ուրկէ օգտուիլ փափաքողները պէտք է չուշնեն, որպէս զի ուշ հասնելով՝ բոլոր տրամադրելի սենեակները գրաւուած չտեսնեն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Դասթէմունի, Դամասկոս, Դընիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կուբոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 ու հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 1½ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ աւելէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ տեբոզիթոյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Պերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու քուբոնները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½ % ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՃՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ճիշդ Զղուաճեանց դէմ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԱԼԷՄՏԱՀ ՕՆՆԻԿ

Երկար տարիներէ ի վեր «Ալէմտահեան եղբարք» անունով ընկերակցաբար հաստատած մեր դերձակի վաճառատունը բաժնած ըլլալով, ընկերներէն զատուելով Բերա, մեծ պողոտայ, Վենետիկ փողոց թիւ 5 աբարթըմանի դերձակի վաճառատան մէջ իմ անուամբս եւ հաշւոյս կը շարունակեմ դիւրամատչելի գիներով, վերջին նորաձեւութեանց եւ յաճախորդներու ճաշակին համեմատ չափի վրայ հագուստներ պատրաստել։

Այն անձանց որոնք մեծագումար վըճարումներ ընելով հանդերձ դարձեալ ճաշակնուն համաձայն զգեստներ չկըրնալ ձեռք ձգելնուն կը գանգատին, կը յանձնարարենք ուրեմն Ալէմտահ Օննիկ էֆէնտի յիշեալ վաճառատունը որ իր ապրանքները Եւրոպայի լաւագոյն եւ վըստահութեան արժանի գործատուններէն կը հայթայթէ, ինչ որ բոլոր յաճախորդներու ճաշակին ու նորաձեւութեան պայմանները կը գոհացնէ լիովին։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԼԵՒՈՆ Ժ. ԲԷՍՄԱՃՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կուբոններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, սակարանի գործողութիւններ կը կատարէ, ամէն տեսակ արժեթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեանց պարգեւներու ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ՏԻԵԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՅՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիեզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթեք տղոց ոսկորները կը շինէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անչափին տղոց։

Յղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վախեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆադը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ածման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ • A.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ պրազման, ճամբորդութեան, մահուան պատճառներուն և պատճառին, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի առթիւ։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագինին հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար տալու տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետագայ ապահովագիները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեճճար ընելէ յետոյ իբրաւանց կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ. Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հիւէթօյ խան
Վոյվոտա փողոց, Վէթալիս խան
Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Գօրնյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրս	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարեօթիս	2500	Կիւլէա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
174 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

VIN DE BUGEAUD
TONI NUTRITIF AU QUINQUINA ET AU CACAO
ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ
ԿՈՐՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՕՅՈՎ

Պիւժօյի Գինին կորովիչ դեղերու էն հաճելին և էն լաւն է։ Բովանդակ աշխարհի բժշկական հեղինակութիւնները զայն կը յանձնարարեն անարիւնութեան, քլօռօզի, ամէն սեռակ տենդերու, ջղային հիւանդութեանց, ստամոքսի հիւանդութեանց և նորաբոյժ վիճակի համար։

Պիւժօյի Գինին կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՅ. — P. LEBEAULT & Cie, 5, rue Bourg-l'Abbé, PARIS.

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING ie.

Սինկէրի կարի մեքենաները ղուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400էն աւելի պատւոյ վկայական եւ չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար Չարշը պօյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ ուլի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիոսգօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինաու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրապօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գըինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօյօ	510	Վօլօ	1289
Զիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիբէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէբօ	1200
Գօլօբատօ	4235	Կիզանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Վասֆօ շոգենաւը, նաւապետ Կրին, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Մորոնֆօ շոգենաւը, նաւապետ Պօքսօլ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Ալէքօ շոգենաւը, նաւապետ Պէնկամ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 15ին։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՐԻՔՕՑ
Թիւ 23—24, Քէւէլէքը Միւլէթ խան. Ղալաթիա 277

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Ցունիս 8ին Պիրիճի, Սեւ ծովէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ցունիս 9ին Պիրիճի. ուղ. Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ փողոց։ 516 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէփբօ	218
Ուլանի	7269	Շէրպուրկ	161

Սարակսաա շոգենաւը, նաւապետ Ուիլեէմս, յունիս 6ին Լիվրբուլէն հոս կը ժամանէ ընդհանուր վաճառքով։
Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 25

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզ փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զասօյն
Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Գշ. 20/2 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 21/3 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն (Բօրդ-Սայիտ, Եաֆա. Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ)
Եշ. 22/4 Սէվաստաբոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 23/5 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Շբ. 24/6 Տարտանէլ, Այնորօզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բօրդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրգոռիան	10500	Ֆլավիա	350
Ռոմէնեան	10500	Եճիփշիըն	350
Քէսդրեան	10500	Ալըժ.ըն	300
Լանքասդրեան	9000	Ալճէրիան	350
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապեան	350
Գօլոմպիան	8000	Ախէնիան	250
Լօրճեան	8000	Անտալուզեան	200
Քալիֆոռնեան	8000	Ալզաչիըն	200
Ֆլորենթեան	8000	Լէսպիան	300
Ֆալէրնեան	3700	Մինծօ	9
Վավօնեան	3700	Օբօրդօ	9
Ֆլամենեան	3700	Լիսպօն	9
Ֆաւարեան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին հասնելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ
Մաքսատան Հէն
100

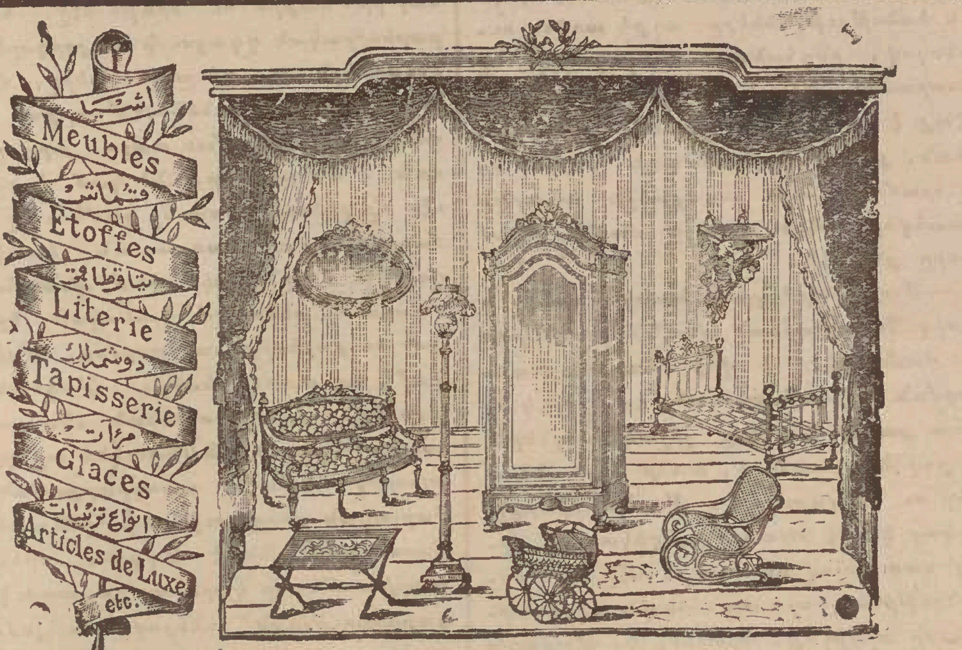

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Բերա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան ճէմքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պանդոկներու, գրասենեակներու, եայլն։
744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 2—52

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 222 խառն Առտու ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ. վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմն.	1 25
11 7	» Կէօքճէ Քըըք »	12 45
12 5	» Սաղօնճը Բունար »	12 3
12 59	» Ալայունթ »	11 7
1 41	» Չէքիւրլէր »	10 23
2 41	» Տէօյէր »	9 35
3 10	» Իհսանիյէ »	8 50
3 34	» Համամ »	8 23
3 44	» Կազլիկէօլ համամ »	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7 43
5 11	» Գէօյիւք Զօպանլար »	6 50
6 6	» Զայ »	6 3
6 51	» Իսհագլու »	5 10
7 15	» Եասսիան »	4 45
7 46	» Աք շէհիր »	4 23
8 18	» Աղարի քէօյ »	3 41
9 —	» Զավուշճը քէօյ »	3 5
9 38	» Իլկին »	2 33
10 25	Գատըն-Խանը »	1 39
11 20	Սըրայ-Ինի »	12 57
11 52	» Մէյտան »	12 17
12 52	» Բունար-Պաշը »	11 12
1 30	ժմն. Գօնիա մկն.	10 30
իրկն.		առտ.

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 34 խառն Առտու ժ. վ.	ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 36 խառն Իրկն. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 31 խառն Առտու ժ. վ.	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 33 խառն Իրկն. ժ. վ.
10 55	7 45	մկն. Քարաքէօյ Կամուր ժմն.	3 40	11 4
11 20	8 10	ժմն. Հայտար Փաշա մկն.	3 15	11 20
11 45	8 27	մկն. ժմն.	3 3	10 58
12 50	9 40	ժմն. Բէնտիք մկն.	1 58	9 44
1 —	9 50	մկն. ժմն.	1 43	9 30
1 22	10 15	» Թուզլա »	1 23	9 8
1 43	10 40	» Կէյպզէ »	1 2	8 48
2 8	11 2	» Տիլ Իսքէլէսի »	12 33	8 15
2 19	11 13	» Թավշանճըլ »	12 19	8 4
2 40	11 34	» Հէրէքէ »	12 8	7 52
3 1	11 54	» Եարըմճա »	11 41	7 25
3 15	12 7	» Թիւթիւն Չիֆթլիք »	11 29	7 10
3 27	12 21	» Տէրինճէ »	11 18	6 59
3 42	12 35	ժմն. Իզմիտ մկն.	11 —	6 43
4 7	— —	մկն. ժմն.	— —	6 18
4 41		» Գօյիւք Տէրպէնտ »		5 42
5 14		» Սափանճա »		5 12
5 41		» Համիտիէ »		4 5
6 28		» Կէյվէ »		3 5
6 54		» Աք-Հիսար »		3 3
7 29		» Մէքճէ »		3 1
7 59		» Լէֆքէ »		2 2
8 37		» Վէզիր-Խան »		1 51
9 20		ժմն. Պիլէճիք մկն.		1 10
9 35		մկն. ժմն.		1 —
10 45		» Քարաքէօյ »		12 10
11 29		» Պօզիւք »		11 34
12 22		» Ին Էօնիւ »		10 57
12 54		» Չուքուր Հիսար »		10 24
1 35		ժմն. Էսկի Շէհր մկն.		9 45
իրկն.				առ.

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (57)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԳՈՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՕՐԺԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զ

—Ոչ, ըսաւ Ռօպէր, կարճատեւ վարանումէ մը յետոյ։ Այո՛, կ'ընդունիմ որ այդ բառը աչքիս զարկաւ։ Օրիորդ Տօրժէրի անունն էր։ Անիկա պատճառ մըն է զիս ամբաստանելու համար։

—Եթէ միայն այդ պարագան ըլլար ձեր դէմ, չպիտի ամբաստանէին ձեզ։ Բայց դեռ չաւարտեցի խօսքս։ Դրամարկղը պաշտպանուած էր շատ հանճարեղ գործիքով մը։

—Այո՛, երկաթէ ճանկով մը, այնպէս մը դրուած որ փականքին վրայ փորձ ընողը թեւէն կը բռնուի իսկոյն։

—Գիտէի՞ք այդպէս ըլլալը։

—Անտարակոյս։ Պ. Տօրժէր ինծի խօսած էր այդ մեքենական յօրինուածքին վրայ։ Նոյն իսկ կը զարմանամ թէ գողը չէ բռնուած ատոր մէջ։

—Պատճառը սա է որ գողը ոչ միայն գիտէր այդ բառը, այլ եւ տեղեակ էր այն միջոցին, որով այդ գործիքը իր պաշտօնը չէր կրնար կատարել։ Արդ Պ. Վինեօրի ցոյց տուած էր ձեզ այն տեղը, ուր կը գտնուի կեռիքէ զսպակը ու անոր գործածութեան եղանակը։

—Կարելի է, բայց շատ քիչ ուշադրութիւն դարձուցի. բոլորովին պիտի չուարէի, երբ զայն գործածելու հարկին մէջ գտնուէի։ Ա՞ս է ամէնը։

—Ո՛չ։ Բարոյական ապացոյցներ ալ կան դեռ։

—Ի՞նչ կը հասկնաք բարոյական պատճառներ ըսելով, հարցուց Պ. տը Քարնոէլ արհամարհոտ շեշտով մը։

—Բայց ինծի այնպէս կը թուի թէ այդ ապացոյցները ամէնուն աչքին կը զարնեն։ Միայն ձեր փախուստը բաւ պիտի ըլլայ, որպէս զի երդուեալները դատապարտեն ձեզ։

—Ես խոյս չտուի, այլ մեկնեցայ։

—Գաղտագողի, կէս գիշերուն, առանց գոյքի ու մէկուն իմաց տալու։ Ատոր փախչիլ չէ՞ք ըսեր դուք։

—Կը մոռնաք թէ Պ. Տօրժէր ճամբած էր զիս։

—Սխալ է։ Ձեր գործատէրը իմացուցած էր ձեզ թէ քարտուղարի պաշտօնէն կը դադրեցնէր ձեզ։ Տունէն հեռացնելու խօսք չէր ըրած։ Նոյն իսկ յորդորած է ձեզ՝ իր տան մէջ մնալ մինչեւ Եգիպտոս մեկնելու օրերնիդ, ուր շահաւէտ պաշտօն մը առաջարկած էր ձեզի։ Բայց պատճառներ ունէիք Ամերիկան նախընտրելու, յարեց Պ. Պրիար հեգնօրէն։

—Բաւական է. չպիտի կրնաք ոչ ոք համոզել թէ ինքզինքս անպատուելու որոշում տուած եմ, յիսուն հազար ֆրանքի աննշան գումար մը իւրացնելու համար։ Դատաւորի մը առջեւ առաջնորդեցէք զիս։ Այլ եւս չպիտի նուաստանամ մինչեւ ձեզի պատասխանելու աստիճան։

—Ինչպէս որ կ'ուզէք։ Միայն գիտել պիտի տամ ձեզ թէ այդ դատաւորը պիտի հարցնէ թէ ո՛ւրկէ առած էք այն դրամը՝ զոր կ'ուզէիք Բոլորատոյի հանքերու շահագործման յատկացնել։ Թերեւս կը յուսաք անոր հաւատացնել թէ երկու տարիէ ի վեր յիսուն հազար ֆրանք խնայած էիք ձեր ամսականներէն, որոնք հինգ հարիւր ֆրանք էին... այդ թիւին ճշդութեանը մասին ապահով ենք։

—Ո՛չ, այդպէս չպիտի ըսեմ, հարիւր ոսկիէ աւելի խնայած չըլլալս պիտի յայտնեմ։

—Աւելորդ գումարը ո՞ւրկէ ձեռք ձգած էք։

Պ. տը Քարնոէլ լուռ մնաց, բայց իր դէմքին վրայ կարելի էր կարդալ հակառակամարտ երկու զգացումներ, ինքզինքը արդարացնելու բուռն փափագը, եւ խղճի խայթ մը որ կը դատապարտէր զինքը լռելու։

— Հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ պիտի տամ հարկ եղած բացատրութիւնը, ըսաւ Ռօպէր ի վերջոյ. կ'ուզեմ անմիջապէս տեսնել զայն։ Արդարութեան այս ծաղրելի խեղկատակութիւնը շատ երկար տեւեց, բան մը որուն աջակցած ըլլալուս համար կը ցաւիմ։

—Խեղկատակութի՛ւն մի։ Բառը խոշոր է քիչ մը։

—Ոչ այնքան խոշոր։ Ի՞նչ կը նշանակէ այս հարցաքննութիւնը, որ սպասաւորէ մը զատ ուրիշ վկայ չունի։ Երբէ՞ս ի վեր ամբաստանեալ մը անակնկալով մը կը տանին չեմ գիտեր ո՛ր անձնաւորութեան բնակարանը։ Ձեր գործելու եղանակին մէջ կասկածելի է ամէն ինչ, ու կը յայտարարեմ ձեզ թէ բառ մը չպիտի ըսեմ, մինչեւ որ զիս հարցաքննելու պաշտօն ունեցող անձի մը ներկայութեանը չգտնուիմ։

—Համբերութիւն, ընդհուպ պիտի ներկայանաք ձեր ըսած անձին, ձեր կարծածէն աւելի քիչ ժամանակի մէջ։ Միայն թէ բաւական եզական իրողութեան մը վրայ պիտի խօսիմ ձեզի հետ։ Իմ խիղճս հանդարտեցնելու համար է ատիկա. պաշտօն մը ընդունած եմ, պէտք է որ զայն կատարեմ։ Ազատ էք ինծի չպատասխանելու։ Կը խնդրեմ որ մտիկ ընէք ըսածիս։ Գիտցէք որ ո՛վ ալ եղած ըլլայ գողը, անիկա չէ բաւականացած յիսուն հազար ֆրանքի գումարը յափշտակելով դրամարկղին մէջ գտնուած միլիոններէն, այլ արկղիկ մըն ալ տարած է իր հետ։

—Արկղի՞կ մը։

—Այո՛, արկղիկ մը՝ ու արժէթուղթեր կը պարունակէր։

—Եւ որ Ռուսի՞ մը կը վերաբերէր։

—Ա՜հ, ա՜հ, գիտէի՞ք այդպէս ըլլալը։

—Այո՛։

—Ինչպէ՞ս գիտէիք։

—Հոն կը գտնուէի երբ այդ արկղիկին տէրը եկաւ ու ըսաւ Պ. Տօրժէրի թէ յաջորդ առտուն պիտի գար, զայն առնելու համար։

—Շատ լաւ։ Ատկէ աւելի բան չէ՞ք գիտեր։

—Այդ իրիկունն իսկ տունէն մեկնեցայ։

—Յաջորդ օրը, երբ արկղակալը ժամը ճիշդ ինին գրասենեակ մտաւ, դրամարկղը բաց գտաւ ու նշմարեց թէ արկղիկը անհետացած էր։ Ի՞նչ կ'ըսէք ասոր։

—Ոչինչ։

—Մենք կը խորհինք թէ գողը աւելի արկղիկին աչք ունէր, եւ եթէ քիչ մը դրամ յափշտակած է, սահմանագլուխը անցնելու համար էր։

—Շատ կարելի է։

—Եւ երբ «մենք» կ'ըսեմ, պէտք է հասկնալ Պորիսոֆ գնդապետը՝ որ այդ արկղիկը աւանդ ձգած էր ձեր գործատիրոջ մօտ եւ գործօն ու բանիմաց աջակցութիւն մը ընծայած է մեզի։ Անիկա գաղափար յղացած է լրագիրներուն մէջ ծանուցում մը ընել երկու Ամերիկեաններու գործակալութեան մասին։

—Դարձեալ անոր խորհրդով է որ հոս բերել տուիք զիս, փոխանակ առաջնորդելու դատաւորի մը առջեւ։

—Ո՛չ, ընդհակառակը հարցաքննիչ դատաւորը ինծի հրամայած է նախ ձեզ դէմ առ դէմ բերել բողոքարկուին հետ։ Այս պահուս գնդապետ Պորիսոֆի ապարանքին մէջ կը գտնուիք։

—Գործելու եզական եղանակ մըն է այն դատաւորը, որ հրաման տուած է ձեզի՝ հոս առաջնորդելու զիս, ըսաւ Պ. տը Քարնոէլ ցուրտ շեշտով մը։

—Անոր կիրարկած մեթոտը գնահատելու հանգամանք չունիմ, պատասխանեց ոստիկանութեան պաշտօնեան։ Միայն թէ դուք գիտնալու էք թէ հարցաքննիչ դատաւոր մը բոլորովին ազատ է ուզած եղանակովը գործելու. ատիկա իր խիղճէն կախում ունի։

(Շարունակելի)